

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

125
Anul 14
mai 2020

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

CUPRINS

Edgar Allan Poe/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ In căutarea adevărului(43)...4
Mircea Horia Simionescu/ Cronica I.I.V....5
George Petrovai/ Suferința mântuitoare – Dostoievski...6
Elisabeta Iosif/ Critică și alteritate...8
Anton Găgiu/ La răsărit e apusul(14)...10
Julia Kakucs/ Moise...12
Ion Teodor Palade/ Caiet de școlar...13
Vilia Banța/ Poeme...14
Sabina Măduță/ Arșavir Acterian...15
Mariana Gurza/ Solari într-o lume glacială...17
Costinel Petrache/ Pandemice...17
Constantin Stroie/ Poezii...18
Livia Ciupercă/ Printre umbrele Bucureștilor...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Sebastian Drăgan/ Poeme...21
Mihai Posada/ Despre fonfleurile ironistului M.B.-B....22
Florea Turiac/ Armonia Divină-Cântul VI...26
Al Florin Țene/ Cultura politică a democrației...27
Anton Găgiu/ Prezentare la vol. „ Scrisori pe vânt” ...28
Cleopatra Lorințiu/ Vocația grandorii „Ierusalimii” ...29
Adriana Weiner/ Poeme...31
Dana Antoneta Bălănescu/ Petrică Ionesco...33
Firică Carp/ Eu, tu și infinitul...34
Teodor Dune/ Despre un poet și generația sa...35
Vasile Didoacă Dojană/ Poeme... 36
Heidi S. Șimon/ Mari interpreți ai muzicii de operă...37
Ștefan Mitroi/ Anotimpurile dragostei...38
Dorel Schor/ Vladimir Kara...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
Din lucrările lui *Jim Waren*

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea,
Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud,
Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George
Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela
Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Redactor șef: *Ion Iancu Vale*

Redactor șef-adjunct: *prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca*

Colegiul redacțional: *Anton Găgiu, Emil Stănescu, Florea
Turiac, Gabriel Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă
Dojana, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy
Georgescu*

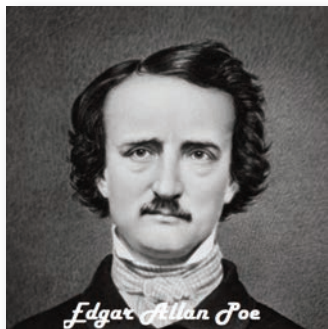
Fondatori:

**Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan**

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

Edgar Allan Poe

(1809 - 1849)

Clopotele

I. Clopoșei de sanie,
Clopoșei de-argint!
O, ce lume de-ncântări
e-n duiosul lor alint!
Cum clinchesc, clinchesc, clinchesc,
În văzduhul nopții reci,
De când stele ce clipesc
Sus pe cer, din ochi clipesc
Cu descântul lor de veci;
Și se prind în mers, mers, mers,
Într-un fel de runic vers,
Într-o tintinabulare muzical doinind
din ei
Clopoșei, clopoșei, clopoșei, clopoșei,
Clinchete și singhete de clopoșei.

II. Clopote de nuntă,
Clopote de aur
O, ce lume fericită-n armoniosul
lor tezaur!
Și pe-al nopții dulce vânt
Cum își cant-al lor descânt!
Și din notele-n risipă,
Dimpună,
Ce cântare se-nfiripă
Pentru turturea
ce ascultă, cu-o aripă
Peste lună!
Din sonorele calicii
Ce talaz masiv de eufonice delicii!
Ce de hohote!
Ce de clocote!
Cum rostogolește-n șopote,

Răpitorul ritm de clopote
Cântecul și-ncântecul de clopote
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote,
clopote, clopote,
Clangățul și zăngățul
de clopote!

III. Clopote de-alarmă, clopote de-
aramă!

Ce fantastice terori tulburarea lor
proclamă!

Și-ntr-al nopții aspru vânt
Cu ce spaimă ne-nspăimant'!
Prea-ngrozite spre-a grăi
Pot răcni, răcni, răcni
În discordie nebună
Într-o aprigă chemare
de-a da ajutor la foc,
Într-o înfruntare-adusă
surdului, sălbaticului foc,
Ce se urcă sus, mai sus, c-un dor
beat de nenoroc
Și-o-ncordare-alucinată
Spre-a stinge-acum,
acum sau niciodată,
Palid închipată lună.
Oh, clopote, clopote, clopote!
Ce poveste spun înfricoșatele lor
șopote,
Și ce vaer!

Cum mai sună, bat și rag!
Ce de spaime-aruncă-n larg
În sânul tremurătorului aer!
Ci urechea deslușește
Într-un huiet, într-un vuiet,
Cum primejdia se-nvolbură și
crește;
Ci urechea prinde-n șopote
Dintr-un hohot,
Dintr-un tropot,
Cum primejdia
se-afundă și dă-n clocote,
În afundul și în clocotele
furiei de clopote,
Clopote, Clopote, clopote,
În țipătul și strigătul
de clopote!

IV. Clopote de-ngropăciune, clopote
de fier!
Ce solemne gânduri cântă în prohodul
lor sever!
Și-ntr-o noapte fără vânt

De ce spaimă te-nspăimant'!
Cu al glasului lor
patetic freamăt!
Căci un sunet izbucnit
Din gâtulejul lor dogit
E un geamăt.
Clopotarii, clopotarii,
Sus în turle peste arii
Singuri stand,
Cei ce sună, sună, sună
Melancolicul comand,
Se simt mândri să ne pună
Peste inimi un mormânt.
Ei nu-s oameni și nici fieri.
Nu-s bărbați și nici muieri,
Ci-s furtună:
Craiul lor e cel ce sună ;
Și el tună, tună, tună, tună
Un paian de clopote!
Sânul lui e-n zvocote
De acest paian de clopote!
Iar el joacă, joacă-n hohote
Și se prinde-n mers,
mers, mers,
Într-un fel de runic vers,
Cu sunetul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu tunetul de clopote.
Și se prinde-n
mers, mers, mers,
În funebre ropote
Într-un vesel, runic vers,
Cu dangățul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote,
clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu bocetul și mugetul
de clopote.

Traducere de Dan Botta

În căutarea adevărului (43). Omul în situații de criză

„Dacă am înțelege urgența fiecărei clipe, viața noastră s-ar schimba profund.”

Mitropolitul Antonie Bloom

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Crezi că ești fericit în confortul tău? Crezi că nu ai nevoie de nimeni și de nimic, împlinirea de sine nu ți-e cumva toxică? Ai impresia că dacă schimbi locurile, precum schimbi oamenii, poți să scapi de tine, de lumea în care trăiești? Ești sigur că nu vrei să îți dai o șansă reală la fericire? La iubire? Pentru că, vedeți, toate se amestecă și se întâmplă așa atunci când ne lipsește orizontul. Ne-am vândut trecutul și continuăm să ne vindem prezentul și viitorul la preț de nimic. Despre comportamentul omului față de semenii săi și față de planeta pe care trăiește am scris destul de mult. Unii oameni iau în seama spusele mele, dar cei mai mulți se fac că nu mă înțeleg. Natura agresată de om nu iartă și reacționează prin mijloace neînțelese de noi. În anul 2020 planeta Pământ a reacționat și a pus omul la o grea încercare pentru o perioadă de timp destul de mare, ca să aibă timp să se gândească și să-și modifice comportamentul față de mediul în care trăiește. Mă uit în jur și în propria „ogradă” și constat, cu gust amar, că uităm mult prea ușor să trăim, să ne bucurăm de ceea ce avem. În situații de criză omul se comportă diferit față de situațiile considerate de el normale. Calitatea umană se vede în comportamentul omului în situații de criză sau după aceste situații. Am găsit mai multe texte extrem de profunde despre comportamentul omului în situații de criză și m-am decis să vorbesc despre ele. Unul dintre aceste texte, scris de IPS Antonie Bloom, ne trimite pe toți cu gândul la sfârșitul vieții noastre pământești, încercând să ne facă pe cât de posibil conștienți de importanța faptelor noastre din această viață. Această urgență a clipei ne trimite în mod obligatoriu la o punere în oglindă a activităților noastre personale care ne răpesc din

timpul prețios pe care îl avem și pe care îl valorificăm împotriva voii lui Dumnezeu. Preafericitul Părinte Patriarhul Daniel spunea, într-una dintre predici: **„Să ai grijă ca atunci când te ocupi de activități urgente să nu le uiți pe cele esențiale. Nepăsarea de mântuirea sufletului tău, trăirea doar biologică în lumea aceasta fără a căuta sensul spiritual și ultim al vieții, a trăi doar biologic fără să te întrebi ce rost are viața mea pe pământ sau care este rostul vieții noastre aici este nimic... nu mai avem timp pentru Dumnezeu, nu mai avem timp pentru suflet, nu mai avem timp pentru sensul ultim al vieții noastre. Urgențe, peste tot sunt urgențe. Priorități peste urgențe și urgențe peste priorități și ni se fură timpul rugăciunii, ni se fură sufletul și se face țandări, țărăniță și țandări, risipindu-se în prea multe lucruri pământești și nu se mai poate aduna pentru cele cerești. Să ai grijă că atunci când te ocupi de activități urgente, să nu le uiți pe cele esențiale.”** Părintele Patriarh, întărind spusele Mitropolitului Antonie ne atrage atenția de o mare greșală pe care o facem, anume punem, ca priorități, necesitățile noastre biologice: ce mâncăm, cu ce ne îmbrăcăm, unde stăm, cu ce ne deplasăm, unde ieșim în seara aceasta, etc. Făcând astfel, uităm activitățile esențiale ale vieții noastre, anume mântuirea sufletului și moștenirea Împărăției Cerurilor. Prioritatea este o însușire proprie, adică singuri ne facem prioritățile noastre, iar necesitatea este de absolută trebuință, adică este o nevoie, deci ni se cere asta dacă vrem ca rezultatul ultim să fie viața dincolo de mormânt. Astfel, pentru a reveni la textul de mai sus pe care l-am completat cu spusele Preafericitului Daniel, înțelegem că urgențele vieții noastre trebuie să fie necesitățile, adică mântuirea sufletului și întâlnirea cu Dumnezeu iar nu prioritățile, respectiv bunăstarea trupului nostru. Într-adevăr această urgență a clipei plină de necesități, dacă este conștientizată schimbă profund viața unui om. El iese de sub jugul propriilor poftes la libertatea oferită de

→ Continuare în pag. 5

„Anarhist” într-o societate anchilozată

Mircea Horia SIMIONESCU

„Demersul poetic al lui Ion Iancu Vale a pornit, cu peste trei decenii în urmă, dintr-un filon care i-ar avea drept model pe Aron Cotruș, Octavian Goga, Nichita Stănescu, parțial pe Marin Sorescu. Înclinarea către poezia hiperrealistă, frustă, caustică și iconoclastă, fertiliza la poet o vocație de demolator al clișeeleor constituite, de «anarhist» într-o societate anchilozată. S-a folosit, o vreme, de versul liber, caustic, surprinzător lapidar, după care, ordonându-și mijloacele și abordând tot mai mult structurile tradiționale, și-a îndrumat lirismul și viziunile către ideile unei mitologii personale mereu mai subtile, acordând expresiei o mai pronunțată cadență. Desigur, ca orice poet adevărat, și-a dat

În poză:
Mircea Horia
Simionescu,
Ionel Florea,
Toma Marin,
Ioan Vișan,
Ion Iancu Vale,
Florea Turiac.

seama de unele excese ale evoluției spre declamatoriu (faza de început) și le-a pus o frână decisă, preferând simțămintele mai interiorizate, trăirile intime; astfel, ceea ce era energie în versurile sale s-a convertit în confesiune caldă, învăluitoare, în «stare de fapt poetică». Fără a renunța la cantabilitatea câștigată, la directivitatea spuselor – și a ideii. Temperamental, se apropie de Esenin”.

Lansarea volumului „Înger sechestrat” de I.I.V., la Festivalul „Toamna Literară Pietrositeana” din 19.10. 2004

→ Continuare din pag. 4

Dumnezeu. Adică, „**renunță la priorități și trece la necesități!**” Prioritățile ni le alegem după bunul plac, cum ar fi: plăcerile de tot felul (carnale, putere, etc.); distracții și aculularea de averi cât mai multe. Pe când, necesitățile sunt cele care conduc la mântuirea sufletelor noastre: credința într-un creator universal, mersul la biserică, rugăciunile, iubirea pentru aproapele, curățirea sufletului. Profesor Alin Bolboacă Șofaru afirma că „**Mesajul transmis de Înalt Prea Fericitul Daniel, pe lângă trimiterea cu gândul la sfârșitul vieții și importanța faptelor noastre, ne trimite pe toți la un duș rece, asta că tot ne-au lovit căldurile acum, obligându-ne să conștientizăm situația nefastă a vieții noastre. Ca să schimbăm profund viața noastră actuală trebuie să acceptăm că ne-am impus niște priorități renunțând la necesități adică noi ne-am pus singuri jugul patimilor renunțând la libertatea lui Dumnezeu și ne complăcem în viața aceasta fără să ne gândim la o schimbare în bine posibilă dacă ne trăim o clipă cu Dumnezeu**”. Datorită coronavirusului apărut la începutul anului 2020, miliarde de oameni de pe planetă au stat în carantină sau în izolare cel puțin 2 luni, ca infectarea să nu se extindă la majoritatea oamenilor. Acest lucru a oprit motoarele unei economii aberante care îndreapta planeta spre o catastrofă sigură. Oare oamenii au învățat ceva din această situație? Nu cred că obiceiurile vechi vor fi uitate, ci dimpotrivă vor duce la altele și mai

grave, deoarece alergăm, suntem într-o goană nebună după ceva sau cineva, o diplomă nouă, o casă nouă, o mașină nouă, un..., o..., un..., o..., până când și prietenii intră în aceeași categorie, **un altul, o alta**. Multimedia, aservită stăpânilor planetei a avut grijă să promoveze dezastrul pandemiei cu coronavirusul CIVID19, criticând oprirea economiei mondiale și pierderea „**locurilor de muncă**”. Oamenii, deși noi pe planetă, s-au învechit și au rămas ținuiți în trecut. Pentru ei joburile înseamnă numai ocupații ușoare, aducătoare de profit rapid. Tot ce a fost poartă titlul de apăsător, **bine c-am scăpat, a trecut și ziua de azi**, uneori nici prin cap nu ne trece **să mulțumim că suntem sănătoși**. Nu ne ocupăm de **acum** pentru că suntem prea prinși în ce **va fi**, deși habar nu avem ce ne așteaptă. O mie de visuri sau o mie de gânduri, care mai negre, și poate că nici nu vom prinde ziua de mâine. Ideea asta, că avem o singură viață și să o trăim la maxim, ne distruge puțin câte puțin. Pentru că țintim spre acest maxim, uităm să mai trăim. Prezentul nu este perfect, așa că mulți îl renegăm. Credincioșii si-au pus speranța în Dumnezeu și majoritatea speră că El va interveni printr-o mișcare dumnezeiască ca să oprească pandemia cu COVID 19. Ce uită omul, este că, Creatorul a zidit bine omul înainte de a fi zidit lumea și este singurul care cunoaște viitorul acestuia. Totul este să avem încredere în El.

Va urma

Suferința mântuitoare – motiv statornic în opera lui F.M. Dostoievski

George PETROVAI

Cititorii lui Dostoievski nicicând nu se pot lăuda că i-au epuizat opera: mereu rămâne câte ceva ascuns, mereu se deschid noi și noi unghiuri de proiecție asupra operei genialului rus. Și e firesc să fie așa, date fiind sursele de inspirație, respectiv de frământare artistică și

dezbateri metafizică ale scriitorului: pe de o parte Biblia, inepuizabila Carte a Cărților, pe de altă parte nesfârșita carte a poporului rus, pe care artistul a citit-o și răscitit-o cu venerație și pasiune pe întreaga durată a vieții sale de martir genial.

De aici imensul său respect pentru înaintașii-ziditori ai literaturii ruse. Pe Pușkin îl iubea și-l socotea – pe bună dreptate – chintesența lirică a sufletului rus, iar despre Gogol mărturisea că „noi toți ne tragem din «Mantaua» lui.” Dar dragostea și admirația sa se îndrepta cu aceeași sinceritate spre titanii literaturii universale: Shakespeare, Goethe, Schiller (multe din personajele lui sunt schilleri cu suflet de Quasimodo) sau Cervantes, a cărui capodoperă o definea drept romanul cel mai profund al omenirii, dar și cel mai trist. (Merită subliniată înrâurirea exercitată asupra lui Dostoievski de pictura lui Rafael și Rembrandt, dar și de alți maeștri italieni ori flamanzi!)

În egală măsură, prețuirea sa dreaptă și avizată s-a îndreptat spre marii lui contemporani: Nekrasov, a cărui moarte prematură a deplâns-o în cuvinte de mare simțire artistică (Jurnalul unui scriitor), Turgheniev – autoexilatul la Paris, care-l fermeca prin operă și stil, cu toate că omul Turgheniev îl nemulțumea prin îndepărtarea de problematica rusă, dar mai ales spre incomparabilul Lev Tolstoi. O, despre cei doi titani ai literaturii ruse se pot scrie lucruri uluitoare! Cine știe, poate c-o voi face cândva...

Unul (Tolstoi) apolinic, celălalt (Dostoievski) dionisiac; unul olimpic și armonios, celălalt așezat pe un pisc geamăn, însă la capătul unui drum extenuant, prăpăstios și bolovănos; unul rebel în problematica socială și criza sa religioasă, celălalt profund ortodox, dar etern neliniștit în varietatea temelor psiho-sociale și filosofice abordate, în pofida crizelor de epilepsie ce-l secătau de puteri.

Deși contemporani (Dostoievski născut în anul 1822, după cum el însuși precizează în Jurnalul unui scriitor, de fapt în 1821, Tolstoi în 1828), cei doi n-au avut șansa și plăcerea să se întâlnească în timpul vieții. Oare ce îmbolduri artistice ar fi generat întâlnirea lor?!...

Cert este că s-au apreciat imens, fapt confirmat de Anna

Grigorievna Dostoievskaja, cea de-a doua soție a lui Feodor Mihailovici. În jurnalul său cu amintiri legate de viața și activitatea genialului ei soț, Anna Grigorievna descrie vizita făcută lui Tolstoi după moartea lui Dostoievski. Contele și-a exprimat regretul de a nu fi stat de vorbă cu marele dispărut și, printr-o suită de dovezi de-o incontestabilă sinceritate, a asigurat-o pe musafiră de considerația statornică acordată operei lui Feodor Mihailovici.

Nici nu era cu putință altfel!

Ambii au dat umanității capodopere de-o inestimabilă valoare artistică, ambii erau preocupați și angajați în problematica socială și moral-intelectuală a vremii, ambii – fiecare în felul său – erau credincioși (unul ortodox fără poticnire, celălalt tolstoian), călăuziți în viață și operă de pildele Mântuitorului întru eradicarea grozăviilor ce măcinau Rusia și-i abrutizau pe locuitori.

A, că mai erau unii care-l atacau și-l huleau pe Dostoievski! Dar el însuși citează un semnificativ proverb turcesc, unde se spune că cel pornit spre un țel, nu trebuie să se tot oprească și să arunce cu pietre în câinii care latră la el, pentru că atunci nu-și va atinge niciodată țelul!...

Iar țelul lui Dostoievski a fost să efectueze radiografia epocii contemporane lui (este prin excelență scriitor al prezentului), cu uimitoare sondări ale sufletului uman, totodată să creeze adevărate prototipuri de decasați, care – totuși – izbutesc să se salveze prin suferință, smerenie, iubire și credință în Hristos.

Și l-a atins acest țel? Noi, cei care-i citim și recitim opera, spunem că da; el, cu o mulțime de proiecte înaintea morții survenită în plină maturitate artistică, pesemne că s-a săvârșit din viață cu amărăciunea lucrului neîmplinit. Dar la mistuitoarea lui dăruire, putem avea convingerea că acest admirabil om tracasat de nevoi și creditori și permanent în febra scrisului pentru ca astfel să-și poată achita datoriile lui și ale altora (mai ales ale fiului din prima căsătorie), un asemenea om rar, zic, precis s-ar fi declarat nemulțumit, chiar dacă și-ar fi realizat în întregime proiectele. Și asta numai și numai pentru a-i putea mulțumi pe alții...

Acesta fiind omul Dostoievski, era cu neputință ca artistul să nu-și înzestreze personajele cu calități remarcabile, chiar dacă unele dintre ele apar ca exaltate, paradoxale ori biceșnice. Cele mai declassate ființe – criminali, bețivi și prostituate (multe dintre ele având ca model realitatea), găsesc la scriitor o pilduitoare compasiune și, după o necesară etapă de purgare prin chinuri morale și sufletești, sunt luate de mână de el și îndrumate înspre singura cale a salvării – cea a ispășirii propriilor păcate (situată în vecinătatea culpabilizării generale), adică a „topirii” în armata smeriților și pocăiților, ce se străduiesc din răspuț să apuce o felie cât mai mare din „tortul” acestui gen de fericire.

„Poate că pământul a fost creat numai pentru a permite nașterea Omului!”, exclamă un personaj. Nu aceasta-i calea spre care este îndrumat Rodion Raskolnikov de către blânda și inimoasa Sonia Marmeladova? Și, Doamne, de ce fericire este inunadat sufletul lui mult chinuit, îndată după autodenunțarea dublului asasinat comis! Suferința îndurată l-a apropiat de Iisus, iar ocna va fi pentru el o perioadă propice de purificare și extaz divin: A pierdut libertatea exterioară,

dar a câștigat incomparabil mai mult prin apropierea de cuvântul lui Dumnezeu și prin dragostea Soniei ce nu ezită să-l însoțească în Siberia, anume și-a recâștigat liniștea și pacea interioară.

De altfel, afirmă un personaj din Amintiri din casa morților, „și în pușcărie poți să-ți folosești timpul fără a fi copleșit de singurătate...” Iată, așadar, suportul permanent al echilibrului uman și chează faptele sale bune: legătura eficientă și neîntreruptă cu Dumnezeu prin credință, umilință și iubire!

Pentru că în creștinism nu există deșeuri bio-sociale, nu le întâlnim nici în opera dostoievskiană. Cele mai abjecte ființe-personaje găsesc în cenușa sentimentelor lor suficiente resurse pentru umilință și căință, adică pentru îndreptare. Excepție face doar Piotr Verhovenski, o monstruozitate incurabilă chiar și în mijlocul „demonilor” din romanul cu acest nume, singurul căruia autorul îi refuză fericirea pedepsei, fie și sub chipul sinuciderii.

Frenezia și exaltarea sunt trăsături aproape nelipsite la personajele dostoievskiene, căci o putere mai covârșitoare decât aroganța și teama de ridicol – puterea schimbării prin căință sinceră –, le face pe cele mai mândre dintre ele să cadă în genunchi și să îmbrățișeze picioare (aluzie la spălatul picioarelor ucenicilor de către Învățător), într-un cuvânt să se umilească până la răstignire. Există, am putea spune, la aceste personaje aparte o voluptate a umilinței și o dragoste a suferinței, precum isteria simțămintelor antipodale (ba dragoste, ba ură) pe care le cunoaște mândra și imprevizibila Katerina Ivanovna față de Mitea Karamazov, netrebnicul ei logodnic.

După cum alte memorabile personaje dostoievskiene simt o stranie voluptate să se bălăcească în noroi (bufonul tragic Marmeladov din Crimă și pedeapsă, respectiv Mitea Karamazov).

Chiar dacă cel mai adesea voluptatea smereniei este rodul exaltării, totuși, uneori ea se manifestă spontan, ca un gest fie încărcat de profunde semnificații morale, fie de prezentimentul unor cumplite fapte viitoare: Nastasia Filippovna, pentru a scoate în evidență uriașa distanță morală dintre ea și inocentul prinț Mișkin, se pune în genunchi în fața acestuia, iar starețul Zosima la rândul lui îngenunchează în fața lui Dmitri Karamazov, pentru ca în acest mod să-i atragă atenția asupra nenorocirilor care-l pândesc din pricina firii sale pătimașe, recte karamazoviană.

Dar există vreun personaj dostoievskian absolvit de patimă? Până și nevinovatul prinț Mișkin este stăpânit în așa măsură de patima compasiunii, încât în final aceasta se dovedește ucigătoare pentru Nastasia Filippovna! „Nu mai simt dragoste pentru ea (Nastasia Filippovna, nota mea, G.P.), se apăra prințul. Doar milă și groază!” „Da, dar pândalnică ta de milă este mai puternică decât dragostea mea”, îi răspunde cu năduf rivalul său Rogojin.

Poate că cel mai pur personaj al lui Dostoievski (l-am numit pe prințul Mășkin), el care își imagina că lumea poate fi salvată prin frumusețe și curățenie spirituală, sfârșește într-un mod lamentabil: se idiotizează complet după orele petrecute alături de Rogojin, asasinul Nastasiei Filippovna, și este retrimis la spitalul de alienați mentali din Elveția, adică acolo de unde a purces la începutul romanului. Ce putea să facă mai mult bietul prinț, el, care sub aparența de idiot, ascundea nu doar ingenuitate, ci și o inimă atât de simțitoare, încât deseori izbutea să pătrundă până în miezul lucrurilor?!...

Nu se cheamă utopie a aștepta o reală schimbare a lumii supusă păcatului prin forța binelui, milei și simțirii? Nu,

răspunde scriitorul, căci mai importantă decât victoria este calea care te duce la victorie, cu toate eforturile și sacrificiile pe care le incumbă. Iată de ce sacrificiul prințului nu este inutil, ci necesar și perfect îndreptățit din punct de vedere moral: Semințele binelui trebuie semănate pretutindeni, chiar dacă multe dintre ele vor cădea între măracini sau pe sol infertil, deoarece vor da rod când nu te aștepti. Că doar lucrarea lui Hristos a arătat uriașa forță a binelui înveșmântat în iubire sinceră și atotcuprinzătoare...

*

Poate că cele mai zguduitoare pagini din opera sa, Dostoievski le-a dedicat copiilor. Un credincios de talia lui nu se putea să nu fie profund marcat de cuvintele Mântuitorului: „De aceea, oricine se va smeri ca acest copilăș, va fi cel mai mare în Împărăția Cerurilor. Și oricine va primi un copilăș ca acesta în numele Meu, Mă primește pe Mine (Matei 18/4-5)”.

Pesemne că de aici decurge insistența scriitorului de a descoperi la unii maturi calități specifice copiilor: inocență, căldură, iertare, bucurie sinceră și spontană. Prințul Mișkin, un matur inocent, nu se supără când medicul îi spune că are minte de copil și că așa va rămâne toată viața. Dimpotrivă, el însuși mărturisește cu candoare că cel mai bine se simte în compania copiilor, pe care-i iubește și cărora știe cum să le vorbească, și că societatea maturilor îl obosește, motiv pentru care ar pleca undeva unde nu e nimeni...

Tot așa, Alexei Karamazov, „fratele” mai mic al prințului, caută cu insistență și bucurie societatea copiilor, chiar dacă unii dintre ei (Iliușa Sneghirev, de exemplu) îl întâmpină la început cu multă ostilitate.

Dar și alte personaje dostoievskiene au unele manifestări de copii, deși în cea mai mare parte a timpului se poartă cu o autoritate aproape tiranică. Generăleasa Lizaveta Prokofievna Epancina, de pildă, simte o mare bucurie atunci când prințul Mișkin afirmă ritos că ea nu poate fi rea, întrucât posedă un suflet de copil. Tot așa boieroica Antonida Vasilievna Taraseviceva din Jucătorul, autoritară și temută, nu ascunde de fapt un suflet ca de copil?...

Există la Dostoievski o categorie de adolescenți extrem de înzestrați, așa ca Ippolit Terentiev, capabili să dezbată grave probleme filosofice și sociale. Prin asta, autorul parcă ar vrea să demonstreze că-i mai lesne să-ți însușești înțelepciunea lumii decât să-ți menții ingenuitatea, ori – lucru cu mult mai greu – să revii la ea.

Cu siguranță că cele mai oribile personaje din întreaga creație dostoievskiană o constituie ticăloșii ce chinuie cu sadism copiii, crimă de-o abjecțiune fără egal după opinia scriitorului (și a noastră).

Bătrânul Feodor Pavlovici Karamazov – bețiv, afemeiat și linge blinde, este un măscărici atâta timp cât nu luăm aminte la incalificabila lui comportare față de cele două neveste, cu un plus de dramatism în ceea ce privește raporturile lui cu „apucata”, precum și față de copiii proveniți din cele două căsnicii: Mitea, Ivan și Aleoșa.

Dar cu toată indiferența de pomină arătată orfanilor, el nu coboară până la criminala abjecțiune a lui Svidrigailov, a lui Nikolai Stavroghin ori la cea a generalului dement din relatarea lui Ivan Karamazov, acel sclerarat de moșier care pune câinii să sfărtece un biet copilăș, drept pedeapsă că acesta, în joacă, i-a rănit la un picior câinele de vânătoare favorit.

Va urma

Critică și alteritate

Elisabeta IOSIF

Elisabeta Iosif și invitatul ei, criticul Marian Nencescu

1. Pentru ce scrieți, elaborați cronici literare ?

O eventuală autodefinire a criticului pornind de la câteva întrebări esențiale precum motivarea demersului artistic, obiective, standarde sau așteptări de ordin mai mult sau mai puțin subiectiv, ar trebui să plece de la ceea ce, cândva, Constantin Rădulescu-Motru numea „starea de personalitate” a artistului, a creatorului, în general în raport cu o viață socială „civilizată”. Personalitatea, susținea Rădulescu-Motru, se cristalizează în funcție de motivarea „morală” a demersurilor profesionale, în cazul meu, critice și literare. Asta era în esență teza lui Motru, și ea se aplică întocmai și în viața literară. Urmând acest fir (călăuzitor) nu-mi rămâne decât să constat că, în accepția mea, nu există o profesie de critic (literar, plastic, teatral etc.) cu care să mă identific anume, ci o vocație Personal, am avut această revelație relativ târziu, ca vârstă fizică, în momentul când, pus efectiv în situația de a emite unele judecăți critice și valorice în calitate de director de revistă culturală („Lucrurile nu sunt greu de făcut, mai greu e să te pui în situația de ale face”, susținea Brâncuși într-unul din Aforismele sale), am înțeles că, dincolo de „entuziasmul pentru muncă și creație”, care, în fond, ar trebui să fie comun oricărui creator pornit pe acest drum, e nevoie și de vocație, în sensul semnalat de Rădulescu-Motru, așa încât, dincolo de normele valorice, și de

cunoștințe, să primeze valorile „morale”.

Cu debutul e mai simplu, dar iarăși o să vă surprind. Într-un context oarecare al vieții, puțin după vârsta de 30 de ani, m-am prezentat, cam confuz și nepregătit, la un concurs de... reporter, cum v-am spus, la un ziar central. La fel de mirat de cererea mea mi s-a părut și secretarul de redacție, care, la îndemnul directorului, m-a închis într-o cameră și m-a pus să scriu un reportaj imaginar, pe o temă la alegerea mea. După jumătate de oră i-am dat textul, scris de mână și, probabil, cu destule stângăcii (ulterior am văzut manuscrisul meu, destul de „masacrat”, în portofoliul redacției, și îmi pare rău că nu l-am sustras, ca amintire) și cam asta a fost tot. Îmi amintesc că am scris ceva despre o excursie la Sarmisegetuza Regia. La vremea aceea, (aproape) ca și astăzi, nu erau drumuri, se urca pe jos, iar calendarul dacic, proaspăt reconstituit, din butuci de lemn, era deja expus distrugerii, mulți săteni lăsând vitele să pască direct în zona sitului arheologic. Citisem studiile lui Hadrian Daicoviciu, stătusem de vorbă cu un arheolog și câțiva soldați în termen ce dădeau la târnăcop prin zonă și dormisem într-un cătun din apropiere, Râu de Mori, îmi pare că se numea, unde țăranii trăiau cam ca pe vremea dacilor, fără curent și spălând rufe la vâltoare, o moară de apă făcută din bușteni de brad. Ce a ieșit, nu-mi amintesc prea bine. După o lună, am fost chemat la Cadre, așa se numea serviciul ce acoperă astăzi Resursele umane, mi s-a dat un bilet de încadrare, pe care îl păstrez și azi, și pe care se scria noua mea funcție: reporter. Am fost repartizat la... Serviciul scrisori. Și reportajele? am mormăit eu. Mai târziu, vedem noi... Am scris de atunci aproape 10 cărți originale (inclusiv una de filosofie, la care țin foarte mult, Timp și mit în basmul tradițional), dar nu pot uita debutul publicistic, produs în condiții de excepție, rod al unor incredibile întâmplări trăite în sediul fostului Comitet Central al PCR (azi, clădirea MAI), ca și în zona adiacentă, unde se

murea la propriu, tragic și, cred eu azi, inutil.

La fel, întâmplarea face ca, lucrând de tânăr în mediul academic, să cunosc, cum s-ar spune, nemijlocit, numeroși artiști, scriitori, oameni de cultură, unii chiar veritabile repere valorice ale ultimelor decenii, am ajuns să disting, adesea intuitiv, acele trăsături ce transformă persoana, omul creativ, în personalitate. Problema ține deopotrivă de psihologie, dar și de metafizică, asta pentru că problema criticii, văzută ca un corolar al activităților creative, nu este doar una ce ține de profesie, de judecată valorică propriu-zisă, cât una de inițiere, un răspuns (provizoriu) la câteva întrebări esențiale și, în ultimă instanță, o mărturisire de credință. Fiecare în parte, și toți cei ce scriem, la un loc, facem acest gest ca pe o formă de mântuire, de auto-salvare. Iar opera de artă pe care o analizăm nu este decât o provocare, menită să ne proiecteze în universul propriului eu.

Am scris în presa cotidiană până în 1993, când, în condițiile degradării extreme a actului publicistic, am părăsit sistemul pentru a lucra ca funcționar în administrația centrală, prilej de a mă întoarce, cu o altă experiență de viață, spre domeniul cultural, cu precădere către practica actului cultural-artistic. Timp de peste un deceniu am condus și re/organizat sistemul local de biblioteci, muzee și centre culturale din cadrul administrației publice, fiind un activ promotor al actului cultural destinat marelui public. Am înființat și susținut apariția a câteva publicații departamentale (Monitor cultural-educativ, Minerva, Meridian etc.), contribuind cu articole, dar și cu

asistență de specialitate, la organizarea unor evenimente culturale de interes național. Rod al acestor ani de muncă în folosul public sunt volumele : Ghidul bibliotecarului (2002), Ghid practic de ambientare a instituțiilor publice (2003), Comunicarea prin cultură și identitatea organizațională (2005), pe care le-am scris în nopți albe, pe care le plătesc azi cu dureri de spate. Această serie de autor, este completată și de alte cărți, cu profil similar, unele scrise în colaborare cu specialiști din varii domenii : logistică, ordine și securitate publică, etc., toate fiind destinate, în principal, pregătirii profesionale a personalului cu funcții de conducere. Cea mai importantă lucrare din acest ciclu rămâne *Metanoia*. Însemnări despre cultură, educație și comunicare, apărută în două ediții (2008 și 2009), cea de-a doua substanțial completată și revizuită, în care mi-am expus nu doar opțiunile și crezul cultural, dar și principiile călăuzitoare în derularea actului artistic. În acest interval, am publicat și un număr substanțial de studii și cercetări de specialitate în domeniile științelor umaniste (istorie, filosofie și critică literară), incluse în publicațiile de profil ale unor muzee și centre culturale (*Analele muzeelor județene din Vaslui, Miercurea-Ciuc, Ploiești*), ca și în unele publicații universitare din Sibiu, București și Baia Mare, devenind, cu timpul, o voce recunoscută în mediile culturale din întreaga țară.

Privită astfel, critica pe care încerc să o aplic la nivel programatic, dar și concret, cultural și paideic, este dincolo de logica discursului, o încercare de ordin reflexiv-dialectic de a reordona haosul creației, de a da un sens transcendent intențiilor creative ale confrăților, în funcție de propriul meu program etic și estetic, dar și de ceea ce Rădulescu-Motru numea vocație, o cale discursivă și contradictorie de a ajunge la un „miez” cosmic al fiecărei arte. Ca o concluzie, și ca un preambul al răspunsurilor propriu-zise la Ancheta dv. literară, stimată doamnă Elisabeta Iosif, voi accentua faptul că activitatea critică - vocația, în sens generic - așa cum înțeleg și o practic eu, este doar o încercare de a armoniza imaginația, spontaneitatea receptării actului cultural, cu un, obligatoriu, fundament moral-etic, după mine elementul determinant al actului critic.

2. Pentru cine scrieți, compuneți cronici literare ?

Pentru a scrie o critică obiectivă, corectă și echilibrată, nu am nevoie de un imbold anume (adesea stimulentele ce însoțesc actul critic se transformă în povară). E suficient să aplic unele principii morale, adesea auto-asumate subiectiv, pentru a mă simți liber în exercitarea actului critic. Asta nu înseamnă un moralism rigid, un formalism etic fără suport estetic, ci practicarea unei critici libere și necondiționate, în care să fie incluse și manifestările „neexplicate” ale actului artistic, cu toate bizareriile și anomaliiile posibile.

Am presărat, în prima mea carte de critică propriuzisă, *Cititorul de control* (2014), mai degrabă un document socio-cultural al ultimilor ani, suficiente „semne” și „indicii” de lectură. Cartea în sine este un demers intertextualist, un monolog și în egală măsură un dialog (virtual) cu confrății. Surpriza a intervenit atunci când am primit semnale clare de aprobare, în special dinspre sectorul istorico-filosofic, critica fiind mai degrabă interesată de analiza relațiilor dintre scriitori, decât de „starea literaturii”, în general. Faptul nu m-a surprins și nici nu m-a descurajat. Cine trebuia să „citească” ceea ce am presărat pe ici, pe colo, a făcut-o cu prisosință. Am avut parte de aprecieri scrise la modul absolut entuziast venite din partea unor confrăți, dar și contrareacții la fel de vehemente. Ambele poziții m-au bucurat. Înseamnă că am scris ce trebuia și când trebuia. În esență, am pornit, în demersul meu, de la câteva principii etice și estetice de la care nu m-am abătut. De aceea nici nu am scris despre toți autorii cu care am venit în contact, păstrându-mi oarecare libertate de opțiune. În fond, sîta trebuie să fie suficient de deasă pentru a despărți grâul de neghină. Ce am încercat, în principal, a fost să evit aprecierile pătimașe, să mențin o oarecare eleganță a scrisului, și mai ales să nu lezez inutil orgolii sau sensibilități omenești, în fond. Am scris suficient despre scriitori în viață și sunt conștient că o carieră poate fi umbrită ușor de unele aprecieri grăbite.

Am scris și câteva articole care s-au transformat, fără voia mea, în necrologuri, cum sunt cele despre Păunescu, Mircea Micu, ori Fănuș Neagu. Sunt și scriitori despre care regret

că am scris și pe care i-am omis, la republicare, din antologiile mele. Și nu sunt dintre cei mai puțin cunoscuți ! Viața mi-a luat-o înainte și regret că unele texte le-am publicat prea târziu. Într-o evocare a lui Fănuș Neagu îmi pare, chiar am scris despre faptul că ceea ce l-a mâhnit cel mai tare pe maestru, care își trăia ultimele clipe de viață, era aprecierea că ar aparține generației expirate. Nimic mai degradant decât o astfel de critică impresionistă, lansată în spațiul public cu voită ușurință ! Schimbând registrul, pot spune că Cititorul este mai mult decât o oglindă literară a epocii. Este și un eventual punct de vedere identitar, o luare de poziție critică, lucrul la care țin cel mai mult. Exprimată elegant, dar ferm și cu argumente suficiente, opinia proprie este cea care ne salvează sufletele și caracterele. În *Jurnalul fericirii*, Nicolae Steinhardt îl evocă pe tatăl său, care îl îndemna să meargă mai bine la pușcărie, decât să-și calce principiile. Nu reproduc și vorbele bătrânului evreu Saia Steinhardt, pentru că ele țin de oarecare intimitate. În esență, cel care urmează calea adevărului și a dreptelor principii în viață, mai ales în lumea artistică, are parte de zile grele, dar și de nopți liniștite. Este tot ce îmi doresc și eu, și ce mă îndeamnă să scriu. Modelul meu, dacă îndrăzneala nu e prea mare, rămâne Tudor Vianu, un critic ce a pornit de la filosofie pentru a ajunge la câteva principii estetico-literare imbatabile. În plus, modelul Vianu rămâne pilduitor și pentru ce ar însemna definirea noțiunii de specific românesc, asta în condițiile istorice și politice extreme în care a evoluat profesorul bucureștean. După pilda lui, nici eu nu scriu anume pentru a creiona, chiar acid, profilul unui scriitor. Sunt împăciuitor și binevoitor cu confrății, dovadă că am scris despre mulți contemporani, poate mai generos decât meritau, și nu totdeauna acest gest mi-a fost returnat.

În speranța că aceste, succinte, considerente „teoretice” vor fi receptate cu îngăduință de confrăți, nu-mi rămâne decât să insist asupra ideii că demersul meu critic are are exclusiv scopul formulat în textele publicate până azi, fără teamă că aserțiile mele, subiective, pot căpăta, în context, o semnificație suplimentară, alta decât cea expusă deja în cele două decenii de activitate critică „profesionistă”.

Va urma

LA RĂSĂRIT E APUSUL

Anton GAGIU

Continuare din numărul trecut

Din volumul „La răsărit e apusul”.
Capitolul V: „Viața militară la alt nivel”
(14)

-Avem ordin să-l luăm la noi, spune unul dintre cei doi care s-a prezentat cu gradul de căpitan.

-De la cine, domnule? întreb contrariat.

-De la șefii noștri de la București.

-Șefii dumneavoastră de la București nu sunt și șefii mei, eu am alți șefi, dar dincolo de acest aspect există o procedură legală pe care trebuie s-o îndeplinesc, adică: efectuez ancheta, scriu apoi raportul, și dacă sunt informații de interes pentru dumneavoastră vi le transmit. Dincolo de orice alt aspect, pentru a-l aduce pe acest om la țarm era gata să... dau colțul. Apoi, nu pot să vă predau un om ca pe un bagaj. Au plecat fără alte comentarii, evident nemulțumiți. Era prim dată când se întâmpla acest lucru în relația dintre două instituții ale statului, când una încerca să-și impună punctul de vedere cu forța în detrimentul celeilalte. Evident că am raportat imediat incidentul direct la comandamentul central de la București, iar șeful acestuia mi-a spus că am procedat corect. Marea problemă a persoanei reținute care era un tânăr de treizeci de ani din București, era aceea că el fusese plecat ilegal din țară în urmă cu trei ani, ajunsese în Turcia, iar acum s-a întors să-l ia cu el și pe fratele său mai mic. Banii câștigați prin peregrinările sale i-a investit în țară într-o ambarcație cu motor cumpărată de la un proprietar care o ținea pe lacul Snagov. A transportat-o cu un peridoc pe Lacul Siutghiol, unde a ascuns-o în stuf. Aici a ținut barca trei zile pentru a prinde momentul favorabil pentru plecare. Numai că atunci când a prins el acest moment, fratele lui a comis

un accident de circulație cu victime și a fost reținut de miliție, așa că adio plecare pe mare. El nu mai putea rămâne, trebuia să-și pună în aplicare planul, așa că a rugat un prieten să-l ajute cu mașina. A adus ambarcația cu peridocul pe plajă și de aici s-a lansat la apă. Ghinionul lui a fost că a lăsat urme prea vizibile pe nisip. Trecuse clandestin șapte frontiere înainte și înapoi ca să fie prins la șizeci de kilometri de țărmul românesc. Atunci am admirat curajul celui tânăr și am încercat să-i înțeleg modul de viață, dorința acerbă de a alege alt destin decât acela care-i era hărăzit aici, în țara natală, unul nepotrivit, fără orizont, fără perspective. Probabil mai târziu în alte împrejurări politice a putut să-și găsească un drum așa cum și-a dorit, ca să călătorească pe el și poate mai călătorește și astăzi. Acel eveniment a fost pentru mine un botez al operativității, dar nu era îndeajuns pentru a deveni rutinat în problemele operative. Unitatea pe care o conduceam nu era grea din acest punct de vedere, dar aglomerarea umană care se crea în zona sa de responsabilitate trei luni pe an, devenea totuși o problemă sub aspect operativ. Pentru că una este să acționezi într-o zonă cu o populație de trei sute de mii de oameni și alta la o populație de două ori mai mare. Un eveniment similar a avut loc o lună mai târziu, când o patrulă de noapte a descoperit ascunsă în stuf pe un lac situat foarte aproape de mare, o ambarcație pneumatică pregătită de drum, adică avea motorul amplasat, rezervă de carburant, de apă, de hrană. Era un semn că utilizarea ambarcației avea să fie făcută în noaptea care urma. Așa că am instalat o pândă în apropierea locului în care era ascunsă ambarcația. Odată cu pândă la cea mai apropiată subunitate am pregătit pentru acțiune și o echipă operativă

destul de consistentă. Către ora două dimineața la ambarcație au venit două persoane cu rucsacurile în spate. Au lepădat bagajul în barcă și au mai așteptat câteva minute. Dinspre sud s-a apropiat o mașină din care au coborât două persoane. Apoi, toate patru au ridicat ambarcația pneumatică de pe lac și cât se poate de repede, au traversat șoseaua care despărțea plaja de lac ajungând pe plajă. Cu cinci minute mai devreme dădusem ordin echipei de intervenție să se pună în mișcare către locul cu pricina. Pentru deplasare avea nevoie de circa cinci minute. În locul respectiv unde cei patru transportau ambarcația către mare pentru a o lansa la apă, plaja era destul de lată, de aproape o sută de metri, deci aveau nevoie de mai bine de două minute pentru a transporta o barcă plină cu aer și cu bagaj în ea. Echipa de intervenție era împărțită în două, o parte a acționat pe plajă, foarte aproape de confluența apei cu țărmul dinspre stânga și alta, ceva mai mică din spate pentru a le tăia calea de retragere. Pânda care supraveghease locul în care fusese ascunsă barca, formată din două persoane se transformase în patrulă de urmărire și acționa acum din dreapta grupului. Astfel că cele patru persoane erau prinse ca într-un clește, echipele operative le închiseseră flancurile și le blocaseră spatele, iar în fața lor se

întindea marea, care cu valurile înspumate pe care le genera la acea oră din noapte, acoperea vocile noastre, ale celor care coordonam acțiunea. Văzând ambuscada în care intraseră, persoanele ce-și pregăteau evadarea nu au schițat nici un gest de nesupunere, pur și simplu au ridicat brațele și ne-au așteptat să ajungem la ele. Am reținut persoanele care încercau să părăsească clandestin țara și am confiscat materialele pe care intenționau să le folosească la comiterea acestei infracțiuni. Cele patru persoane au fost conduse la sediul unității pentru cercetări. Am ajuns în unitate, am informat eșalonul superior și împreună cu echipa operativă am purces la efectuarea cercetării. Nu a trecut nici un sfert de oră și mă pomenesc în unitate cu trei persoane, două de la secția județeană a securității și o alta de la o unitate similară celei pe care o conduceam care făcea parte din structura de contrainformații. Acestora li s-a adăugat ofițerul de contrainformații de la mine din unitate. Șeful de la structura județeană mi-a spus că au ordin „de la nivel înalt” să se ocupe de anchetă.

-Tovarășe maior, îi spun, eu nu am primit un astfel de ordin. Iar ancheta dumneavoastră în nici un caz nu primează în fața celei pe care trebuie s-o efectuez eu, așa că vă rog... să așteptați la rând.

-Tovarășe căpitan, dumneata, îmi spune maiorul de la securitate, nu ai înțeles un lucru, că aici e vorba de securitate națională și noi suntem îndreptățiți să ne ocupăm de anchetă, spune bătos maiorul.

-Atunci de ce nu ai venit dumneata să stai până vreo două nopți, să intri prin stuf, sau să faci pe angajatul de la salubritate, nu acum când sunt gata aduși la botul calului... Tare l-aș fi înjurat pe individul acesta!

-Atunci ce facem? Sau cum facem?

-În cel mai rău caz, lucrăm în paralel. Și așa s-a întâmplat. Persoanele cercetate erau despărțite, fiecare într-o anumită încăpere. Una dintre ele era chiar în biroul meu pentru că nu aveam spații adecvate suficiente. După vreo cincisprezece sau douăzeci de minute intru în

propriul birou și rămân stupefiat: organizatorul acțiunii de trecere ilegală a frontierei, un individ pe nume Răgălie avea fața tumefiată de lovituri:

-Ce s-a întâmplat? întreb destul de contrariat de situație.

-Cel care m-a cercetat, unul Butoi locotenent-colonel m-a bătut ca să spun cum am organizat treaba, care sunt complicități, ce persoane mai știu despre fapta mea.

-Care Butoi, că nu este nici unul printre ei cu acest nume? Te rog să-l descrii. Mi-l descrie. Semnalmente corespundeau cu portretul ofițerului de contrainformații de la unitatea vecină, un individ lipsit de educație, de caracter, și evident fără scrupule, pe nume Coriolan. Eram de-a dreptul indignat și oripilat, în același timp, pentru că dacă această persoană reținută pentru tentativă la trecerea frontierei pe timpul cercetărilor în fața organului de cercetare penală, sau în fața instanței de judecată pomenea de acest tratament de aici și aducea și probe, eu eram cel învinovat pentru că fapta se petrecuse la mine în unitate de către o persoană care nu avea de-a face cu cercetarea evenimentului de frontieră. L-am căutat pe căpitanul Coriolan. L-am găsit chiar pe hol discuta cu o altă persoană.

-Acum te numești Butoi și mai ești și locotenent-colonel? îl întreb. Se uită la mine și se face că nu înțelege.

-De ce l-ai tumefiat pe Răgălie? Cine îți dă acest drept?

-Stați, domnule puțin, eu doar am vrut să...

-Nu știu ce-ai vrut, dar acum, în momentul acesta pleci din această unitate! Acum! Dacă nu pun mâna pe telefon și-l sun pe generalul Vicențiu (era șeful direcției din care făcea parte) și-i spun ce-ai făcut. Să afle și el ce faci tu pe aici. Se făcuse pământiu. În următoarele cinci minute a plecat din unitate, după el la un interval mic de timp au plecat și ceilalți doi. Mai erau câteva zile până la sfârșitul lunii septembrie. Într-una din zile primesc corespondența secretă care ajungea în unitate cu poșta specială. Așa cum se întâmpla de regulă subofițerul de la biroul de documente secrete o desigila, o așeza într-o mapă și mi-o

punea pe birou. Ea cuprindea documente trimise de eșaloanele superioare, începând cu primul, adică marea unitate și terminând cu ultimul dintr-un lanț din care făceam parte, adică ministerul de resort. Văd în corespondență un ordin scurt format dintr-o frază semnat chiar de ministru. Acesta avea următorul conținut: „începând cu data primirii prezentului ordin unitățile de la frontiera de stat a României la care se pretează vor fi dotate cu... măgari. Aceste unități vor fi propuse de către marile unități.” Și pentru că era un ordin al ministrului avea și rezoluțiile șefilor pe la care trecuse, adică cel al trupelor de grăniceri și cel al marii unități. Primul scrisese pe el: „rog să luați măsurile care se impun și să aduceți ordinul la îndeplinire”. Șeful meu fusese mai concret: „tovarășe căpitan Burlacu, rog să stabiliți urgent subunitățile care se pretează să fie dotate cu măgari, evident numai cele de la frontiera de uscat și să înaintați situația până la data de... la locțiitorul pentru servicii.” L-am citit încă odată, și încă odată. L-am privit, l-am întors pe toate părțile. Nu-mi venea să cred, ne apropiam de sfârșitul secolului douăzeci și noi dotam unitățile de la graniță cu măgari! Nu aveam nimic cu acest animal simpatic, dar la ce ne-ar fi putut ajuta? Nu era pretențios la mâncare, îl puteam folosi la căratul apei cu sacua în subunitățile la care nu aveam apă curentă (și erau destule), la corvoada aprovizionării (era animal de povară doar!) pe drumurile desfundate. „Da, am zis, nu mai folosim mașinile pentru că și așa nu avem carburant și trecem la măgari”. Am simțit că-mi dau lacrimile și chiar mi-au dat. Eram singur în biroul meu și plângeam. Nu știam nici eu de ce, dar plângeam. Stătea în puterea mea să mă opun acestei achiziții? Nici pe departe. Trebuia să cumpărăm măgari și să dotăm subunitățile cu animale de povară. Nu-mi venea să cred că trăiesc un astfel de moment, dar el era existent chiar acolo în biroul meu de comandant de unitate la granița de stat a României.

Va urma

MOISE

**Julia Henriette
KAKUCS**

Te-ai apropiat sub coroana magnoliilor înflorite, întinzându-mi două volume. Eseurile lui Sigmund Freud. Am îndrăgit, de îndată, darul tău. Și-au găsit locul în bibliotecă, lângă volumul

despre istoria artei al lui Ernst Gombrich. Curioasă îmi pare întâlnirea lor, aici, pe meleaguri îndepărtate de orașul lor de baștină. Noi, toți trei, ne încrucișăm pașii în istoria metropolei de pe Dunăre, în Viena lor și a bunicilor mei. Părinții lui Gombrich erau prieteni cu Freud, se vizitau în locuința lor vieneză. La sosirea războiului, s-au refugiat la Londra. Cărțile lor se întâlnesc pe un regal pașnic – doar de 71 de ani – , dedicat interpretărilor artei și ale vieții, undeva, în vestul Europei, la confluența râurilor Main și Rin, în apropierea izvorului nimicitor al celui de-al 2-lea Război Mondial.

Pentru a închide cerul, ar trebui să-mi pun acum și muzica lui Gustav Mahler, bună cunoștință atât cu Sigmund Freud, cât și cu familia Gombrich. O scurtă notiță, salvată pentru prezent, dovedește că Alma și Gustav Mahler s-au adresat lui ca specialist, cerându-i sfatul cu privire la căsnicia lor, care trecea printr-o criză. Aș putea asculta însă și muzica lui Arnold Schönberg ... Și el făcea parte din cerul de prieteni venezi.

Refugiați la Londra (Gombrich, Freud - din Viena), sau în Statele Unite (Schönberg, din Berlin; Alma Mahler, împreună cu Franz Werfel, din Viena), din cauza venirii la putere a regimului fascist, urmează cu toții, spiritual, drumul lui Moise, căutând libertatea. Mai mult chiar. Arnold Schönberg își termină opera, începută încă în 1923, al cărei libret l-a scris pe baza cărții a 2-a a lui Moise, Exodus, în 1937, în Statele Unite. Este convins de necesitatea fondării unui stat al evreilor, ale cărui grupări diferite vor fi nevoite să se unifice. Sacrificându-și finanțele, și așa precare, susține emigrarea multor intelectuali din zonele ocupate de fasciști și întocmește un mare număr de Affidavit, salvând multe vieți. În zilele noastre, retrăim acut urmările războaielor, ale dictaturilor din diferite părți ale globului. Drumurile

vieții noastre sunt deseori refugii. Ai plecat și tu de acasă? Mi-am dorit să stau cu tine în fața statuii lui Moise. Mi-am imaginat momentul de pietate care ne-ar cuprinde și ne-ar apropia, sub egida măiestriei sculptorului și a spiritului clarvăzător al profetului. Nu toate drumurile duc însă la Roma...

Cum aș putea să-ți descriu ce am simțit privindu-l? Cum mi-aș putea intitula gândurile ?

Având în vedere cele două eseuri ale lui Sigmund Freud, care fac o analiză profundă a lui Moise, ajung la concluzia că eu nu-mi pot numi această mică colecție de gânduri și impresii nici "Moise Egipteanul" și nici "Moise al lui Michelangelo". Aceste titluri sunt impregnate de personalitatea psihanalistului și aș aluneca, volens-nolens, sub influența subconștientului meu, în urmele așezate de lectura lor. Eu îți voi descrie întâlnirea mea cu Moshe în biserica veche din inima Romei, S. San Pietro in Vincoli. Freud nu a fost încântat de treptele ce urcă, din Via Cavour, spre piațeta, în care se ridică un mic edificiu, reconstruit în secolul 5, la porunca împărătesei Eudoxia.

Mie însă mi-au plăcut scările romantice, acoperite cu frunzele multicolore ale unui început de toamnă timpurie și caldă. Sus, la capătul lor, sub bolta care duce pe platoul din fața ei, se așezase un acordeonist. Cânta melodiile ce răsună, de obicei, în Montmartre. Canțonetele italiene ar fi necesitat o ghitară. Intrând prin portalul redeschis după pauza de prânz, m-am găsit într-o sală cu o lumină obscură. Eram cuprinsă de o emoție rară. Cunoșteam grupul statuar din literatura care ne stă tuturor la dispoziție și știam ce dezamăgit a fost Michelangelo când acest mormânt micșorat al Papei Julius al II-lea nu a mai fost ridicat în Vatican. Era frustrarea unui mare sculptor ... Aveam o mulțime de informații, dar nu cunoșteam încă interpretarea psihanalitică a lui Freud. Eseurile lui le-am citit după ce am revenit de la Roma, la recomandarea ta.

Îți mulțumesc, mi-au oferit perspective noi. Dacă-ți mai amintești, Freud își începe rândurile cu mărturisirea că, nefiind cunoscător de artă, necunoscând tehnicile folosite de sculptori, s-a lăsat pătruns de impresiile produse de această capodoperă. Așa am procedat și eu ... și sunt convinsă că și toți acei vizitatori care se găsesc, deodată, la capătul sălii, în nișa din dreapta, față în față cu el. Te copleșește.

Moise este așezat în centrul unui grup statuar din marmoră albă. La stânga și la dreapta, este flancat de două statui, realizate, și ele, de "divinul Michelangelo": Rachel și Lea... Și totuși... nu le vezi... El, acest bărbat în plină putere - care în mâna dreaptă ține tablele cu cele

→ Continuare în pag. 13

Ion Teodor PALADE

Scrisoare

pompiliu-dan@yahoo.com

izolare - tablou

Neuitatul meu coleg și prieten, azi e joi, în Sfânta Săptămână Luminată.

M-am trezit foarte devreme, cu noaptea-n cap, cum ziceau

bunicii noștri, am deschis geamul și privesc, din când în când,

întunericul de afară, un întuneric ce va fi curând lăptos,

amestecând culorile fugitive ale nopții cu proaspăta lumină

albă a începutului de dimineață.

Scriu și mă las cuprins de răceala aerului, care intră lejer pe fereastră.

Undeva, nu chiar foarte departe, se aude lătratul unui câine.

Poate că e un câine legat cu lanțul, care se mișcă într-un perimetru strict,

pe lângă un gard înalt, de fier forjat. Parcă nu latră amenințător,

poate că și mârâie uneori, pentru că sesizez câteva întreruperi,

un fel de pete mici de întuneric, stranii ca o trecere scurtă a

vântului, printre încă fragedele fire de iarbă, din preajma castanilor

singuratici și triști.

Și fiind Joia Luminată, așa cum am mai spus, peste câteva ore

voi urmări Teleșcoala de pe TVR2, unde se uită mereu și

bunicul Spiridon, mai ales la doamnele de la matematică, pe care

le apreciază foarte mult... și parcă, privindu-le, le-ar sorbi îndelung,

odată cu aburii subțiri ai ceaiului de rozmarin.

Mai mereu, spre ora 10, bunicul se ridică din fața televizorului, întinde

mâna, undeva, spre Biblia din bibliotecă, trage ușor de acolo o folie

de aspirină și, după ce înghite două pastiluțe cafenii, murmură ceva-ceva,

de el știut, poate o rugăciune, poate altceva, din care eu nu am sesizat

decât cuvintele : pușca și cureaua lată...

Sunt convins că e un efect secundar al carantinei, al faptului

că bunicul nu are voie să iasă din casă decât 2 ore pe zi,

de pe la 11 până pe la 13.

→ Continuare din pag. 12

zece porunci și care se joacă gânditor cu barba ce i se revarsă pe piept - îți absoarbe toată atenția. Capul îi este ușor întors spre stânga ... Privirile aparțin unui iluminat, conștient de importanța textului tăiat în piatră. Se spune că sculptorul, în vârstă de 60 de ani, și-a mai scrutat încă o dată, cu ochi critici, opera. Moise privise, până atunci, drept înainte, cu capul ușor plecat spre vizitatori. Ambele picioare se odihneau unul lângă altul. În numai două zile, Michelangelo a reușit să-i schimbe poziția capului, întorcându-l spre stânga. Nici statica picioarelor nu l-a mulțumit, poziționând, tot atunci, și piciorul stâng în poziția de astăzi. Se vorbea de o minune.

În ochii și sufletul meu, Moise rămâne un vizionar plin de energie și răspundere pentru poporul "ales". Ales de el (în concordanță cu interpretarea din eseu Moise Egipteanul), sau ales de Cel de Sus. Unii consideră

că sculptura redă momentul, plin de tensiune, de dinaintea răbufnirii mânioase, de dinaintea spargerii tablelor scrise. Eu nu am simțit că stau în fața unei energii distructive. Este o liniște tensionată, toate fibrele corpului sunt în așteptare ... dar bărbatul rămâne așezat. Acest Moise nu se va ridica sub un impuls afectiv, ci doar atunci când va sosi timpul.

Tace... și, în această tăcere, se ascund toate gândurile lui. O anecdotă povestește că însuși Michelangelo a fost atât de impresionat de perfecțiunea lui, încât i-a adresat cuvânt. "Și-acum, vorbește!" l-a apostrofat maestrul, supărat că nu primește niciun răspuns, lovindu-l pe genunchi, în același timp, cu dalta ce o avea în mână. Urma se vede și astăzi. Moise tace... Taci și tu, pătruns de acea forță invizibilă care te cuprinde privindu-l. Viziunea lui, dorința supremă de libertate, am luat-o însă cu mine...

POEME

Vilia BANȚA

Semiramida era numele ei

Insomnia migrează-n
grădinile nopții,
cercuri se-nchid, se deschid.
Prin ceruri desculțe
cad stele și sorți,
o rană-nsemnată cu focul
are poemul pierdut
în eternul
desprinderii de noi.
Semiramida era numele ei
din strigarea de nuntă,
un descântec era
de trecut nisipul
prin sita – speranță.
Semiramida sunt și eu,
prizoniera și regina
grădinilor din nopțile mele
urcate, treaptă cu treaptă,
până în zori,
când mă regăsesc,
orbită de focul luminii,
pe-asfaltul citadin,
simbolică furnică
purtau-mi nobila povară
a zilei în spate.
Dumnezeu ne vede
numai c-un ochi
și-acela umbrit
de-o mare oboesală.

Scriu

Scriu pe câmpul minat
al secundelor
ce abia așteaptă să-mi acopere umbra,
să-mi taie din ea
rotunjimile gândului,
fără să mă-nstrebe ceva,
dacă sunt gata,

dacă mi-am strâns cuvintele
și le-am potrivit la locul lor
în sensuri și-n pășări,
la înălțimea copacilor,
mai aproape de cer,
de când acesta a explodat din iarbă
și s-a deschis în ochiul
unde Dumnezeu veghează
sătul de lașitățile noastre.
Scriu cu degetele pe liniștea nopții
acoperindu-mi sufletul,
când scapă de sub control
și se joacă de-a v-ați ascunselea
cu stelele printre geometrii de nori
la-ntâmplare.
Și, mai ales, scriu
pe neliniștea insomniacă
de la miezul nopții,
când se deșiră târziu
și spală pe jos
în urma trădărilor,
peste cuvinte mușcate
și râuri de cenușă,
când plâng platanii
urcându-și rădăcinile-n cer
cu durerile lumii.
Scriu atunci rătăcită
între siberii și pol
și plânge muza după bunul pământ
unde și piatra s-a despicat în două,
învinsă de-o lacrimă
din ochiul trudit.
Știu atunci că drumu-i totuna
cu mersul umbrelor
din peștera ascunsă –
le zăresc poticnindu-se
din când în când,
înghițindu-se pe alocuri,
undeva, între realitate și vis...
Scriu pe tăcerea dimineții
băute-n cafeaua amară
așteptând să-mi potrivesc inima
cu metronomul zilei.
Viața deja hoinărește pe străzi,
îi văd colții pregătiți la pândă
și ochii scăpărând la semafoare.

Orașul meu aproape și departe

Orașul meu nu știe să iubească,
Prea multe umbre-i suflă printre coaste,
Orașul meu cu aură zeiască
Se arde-n van pe nopțile nefaste.
Se uită-n gol la mine, nu-nțelege
Cum sângerează-n pietre ora șuie
Și-n vechiul circ de suflete alege
Să fie clovnu-n lacrima-statuie.
Orașul meu cu brume somnoroase
Și pescăruși prin ceruri fulgerând,
Trezește-te când s-or aprinde-n oase
Zăpezile și te-or veghea pe rând.
Orașul meu aproape și departe,
Orașul meu de ceață și de fum,
Las iarba să te strige dintr-o carte
Până tăcerea ta s-o face scrum.
Să mă auzi din moarte și nemoarte
Și fiica ta de verde mă socoate.

Un gând

Luna s-a dus
pe-o spinare de lup
să muște din zori.
Noaptea se-ntoarce
pe partea cealaltă,
respirând prin arborii goi.
Cât aș vrea să mai dorm
în lacrima ei zgribulită,
în visele ei răvășite...
Poștașul să-mi bată la ușă
discret, mai apoi
să-mi lase pe prag
inima ei
aburindă.

Din noul volum
„Semiramida era numele ei”

Interviu cu **ARȘAVIR ACTERIAN** *- poetul unei năluci*

Sabina MĂDUȚA

Jurnalul, spune Gala Galaction, este un păcat al scriitorilor. Nu se pot resemna, cu una, cu două. Când tiparul le este interzis, când nu mai pot trage râu de cerneală la lumina zilei, ei intră sub nisipuri ca unele râuri africane, ca să scoată capul undeva departe, departe... dincolo de moarte.

„Jurnalul unui pseudofilosof”, de Arșavir Acterian, este un astfel de râu, al cărui subteran itinerar s-a mutat la suprafață, în lumină după zeci de ani. Am avut bucuria să fiu prezentă la Editura Cartea Românească la lansarea cărții și să obțin, după o așteptare „la coadă” de două ore, un autograf și promisiunea unui interviu. Autorul „Jurnalului” a avut amabilitatea să răspundă întrebărilor adresate cu sinceritatea ce-l caracterizează.

Sabina MĂDUȚA: Stimate domnule Arșavir Acterian, începeți scrierea Jurnalului în anul 1929, continuați până în 1945 și deodată o pauză. Reluați însemnările din 1966 și continuați până în 1988. De ce aceste întreruperi?

Arșavir ACTERIAN: Din 1946 devenisem negustor de cărți și deschisesem un magazin împreună cu prietenul meu C. A. Donescu. Soția lui, dna Donescu, stătea în magazin și vindea, iar eu eram acela care trebuia să aducă marfa în magazin, adică să umblu după cărți rare, după cărți vandabile și asta mă confisca total, nemaiaivând timp și pentru Jurnal.

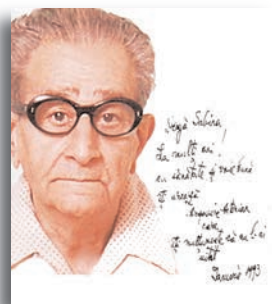
Sabina MĂDUȚA: Pe de altă parte dumneavoastră ați și publicat în presa vremii...

Arșavir ACTERIAN: De la început mi-am risipit articolele prin diferite publicații cum ar fi: Vremea, Ulise, Axa, Discobolul, Da și Nu, Fapta și altele.

Sabina MĂDUȚA: Știu că dumneavoastră ați fost arestat și condamnat. În ce împrejurări?

Arșavir ACTERIAN: Am fost întrerupt în plin exercițiu

al profesiei de anticar, luat și dus la Malmaison, unde mi-am lămurit cauza arestării mele. Eu fusesem coleg de școală cu Constantin Noica, pe atunci urmărit ca și alți intelectuali de seamă pentru diverse chestiuni de cultură cu implicații politice. I-aș aminti pe Ionel Teodoreanu, Dinu Pillat, Vasile Voiculescu, Valeriu Anania, pe Barbu Slătineanu, care a murit în timpul anchetei, pe Mihai Rădulescu, care s-a sinucis acolo.

Sabina MĂDUȚA: Știu că nu acceptați idea răzbunării, că respingeți legea Talionului, amintind de Mircea Vulcănescu, care s-a jertfit rugându-se să nu fie răzbunat pentru suferințele sale. Pătimirile însă nu le-ați uitat...

Arșavir ACTERIAN: Mi-amintesc de prima anchetă petrecută în subsolul unei clădiri, o pivniță mare ce avea la mijloc o droaie de ustensile necesare unor torturări fizice. La sinistra reprezentație au fost prezenți bineînțeles anchetatorul și vreo șase civili care mi-au pus tot felul de întrebări. Răspunsurile mele fiind nesatisfăcătoare și nesatisfăcându-i, s-a dat ordin celor doi măgădani prezenți să înceapă spectacolul, tortura. Măgădanii m-au bătut la tălpile picioarelor. Am rezistat cât am rezistat, după care am început să urlu. Au continuat să mă lovească până când mi-am pierdut cunoștința. M-au luat apoi pe sus și m-au dus în camera unde mă aștepta un coleg de suferință care trecuse deja printr-o similară încercare. Bietul meu partener de pușcărie mi-a aplicat un prosop muiat în apă rece pe picioarele mele umflate, timp de o săptămână și mai bine, până când am putut face câțiva pași prin sinistra mea reședință. Mult mai tânărul meu companion de reședință mi-a spus că am scăpat ușor, povestindu-mi mult mai grelele încercări prin care trecuse. Bietul băiat se purta cu mine dumnezeiește, până ce m-am înzdrăvenit. Am fost judecat, condamnat și expediat de la Jilava la Aiud și eliberat odată cu mai toți condamnații politici pe 30 iulie 1964.

Sabina MĂDUȚA: Aparțineți unei generații care a dat nume ilustre culturii române, prin Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu și Constantin Noica. I-ați avut ca profesori pe Nae Ionescu și Ion Barbu, ați avut prieteni ca Emil Botta și Marietta Sadova și sunteți frate cu Jeni Haig Acterian. În articolele din presă și chiar din „Jurnal” vă referiți cu dragoste la personalitățile pe care le-ați cunoscut îndeaproape. V-aș rămâne recunoscătoare dacă din miera și pelinul amintirii ați recompune pentru noi figura scriitorului martir Vasile Voiculescu.

Arșavir ACTERIAN: Vasile Voiculescu, doctor în medicină, a fost și poet, unul din cei mai mari poeți ai noștri, ca autor al Sonetelor scrise spre sfârșitul vieții, a colaborat activ cu poezii la revista „Gândirea” și a dat la

iveală multe volume de poezii în stil oarecum tradițional până la vârsta pensionării, după care i-a uluit pe criticii pretențioși prin ciclul Sonetelor, aparent asemănătoare cu cele ale lui Shakespeare, dar care vibrau intens prin substratul lor religios. Creația doctorului Voiculescu nu se limita la poezii, desfășurându-se prodigal și uluitor de captivant în „Povestirile fantastice”, urzind și un roman intitulat „Zahei Orbul” care te uluiește prin clarviziunea autorului. Acesta, înainte de a fi arestat și condamnat, evocă scene de pușcărie, figuri de deținuți cu ticurile și reacțiile lor variate de ai crede că autorul romanului la care mă refer nu se poate să nu fi trecut pe la Jilava, Gherla sau Aiud.

Sabina MĂDUȚA: Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe scriitorul Vasile Voiculescu?

Arșavir ACTERIAN: L-am cunoscut prin intermediul lui Ion Marin Sadoveanu, când, după câțiva ani de concentrări împreună cu C.A. Donescu, nemaiputând lucra el ca avocat, eu ca publicist, ne-am hotărât să activăm ca anticari de cărți. Din inițiativa Fundației Carol I, văduvită atunci de subvenții, s-au construit vreo cinci magazine pe terenul ce-i aparținea și unde mai târziu s-a deschis o grădină de vară. Magazinele erau închiriate pe o sumă bunicică de bani, pe o perioadă de cinci ani. Prietenul meu Donescu împreună cu soția lui și-au vândut mașina și au închiriat unul din aceste magazine, celelalte din câte îmi amintesc fiind alături de noi: un negustor de icre negre, o farmacie, o librărie și încă o prăvălie uitată de mine. Prietenul meu a pus biblioteca lui la bătaie și eu pe a mea. Revenind la Vasile Voiculescu, biblioteca lui a fost una din primele surse de aprovizionare și nu exagerez să spun de mare atracție. Poetul locuia într-o casă din strada Dr. Staicovici în care, zice-se, ar fi locuit mai demult Mihail Kogălniceanu. Prima dată când l-am văzut pe poetul Sonetelor era o zi foarte friguroasă, în preajma Crăciunului. Voiculescu m-a dus la bibliotecă. Am rămas năuc de ce am văzut acolo: filosofie, teologie, biologie, poezie, romane, folclor etc. M-am grăbit să aleg cât puteam căra într-un rucsac sau o geantă burduf. N-a fost nevoie să aleg prea mult ca să fac un maldăr de cărți, după nevoia imediată a omului ce se vedea cât de colo că-i venea greu să se detașeze de avuția lui, dar nici nu se crampona de ea. Ne-am înțeles ușor asupra prețului, eu necăutând să mă îmbogățesc de pe urma greutăților financiare ale unui om pe care-l respectam și-l iubeam, iar acestuia nefiindu-i în fire să se tocmească. Vasile Voiculescu era atunci bolnav. Aflasem asta de la alt doctor, Constantin Daniel, care a fost și el un eminent doctor, totodată un erudit, toba de carte, știind limba hindusă, pe deasupra elinist. A fost o bună bucată de vreme președintele Asociației de orientalistă. Amândoi au fost buni creștini, fără să bată toba cu creștinismul lor. Dragostea de oameni și smerenia primau în viziunea și

comportamentul lor.

Sabina MĂDUȚA: Ce impresie v-a făcut doctorul Voiculescu la prima d-voastră întâlnire?

Arșavir ACTERIAN: Vasile Voiculescu m-a impresionat din primul moment al cunoașterii noastre prin sfătoșenia lui, printr-o anumită sobră sinceritate. De obicei însă era adunat în sine. Aceste impresii tare plăcute mi-au rămas neclintite, deși mi-a fost dat să-l cunosc în multiple ipostaze. Într-una din vizitele mele am descoperit o carte științifică a doctorului Voiculescu, de mare însemnătate atunci pentru mine, despre plantele medicinale și virtuțile lor de leac. Era tare frig în cameră și eu întârziam să răsfoiesc cartea cu de-amănuntul. Văzând cât mă interesează mi-a făcut-o cadou, și cum de fapt terminasem cu alegerea cărților, m-a invitat ca de obicei în dormitor, unde ceaiul mă aștepta cu niscaiva biscuiți. L-am reîntâlnit după câțiva ani de la revenirea mea dintr-o călătorie la Peninsula și Midia, într-un cenanu de credincioși ce dezbăteau probleme de soteriologie, contrazicându-se cu ithos și pathos, și mi-a plăcut grozav cum Vasile Voiculescu, doctor și poet, a intervenit cu competența omului versat în științele biologice, aducând argumente care luminau discuția ce devenise aridă în inconcludența cazuistico-filosofică a celor prezenți.

Sabina MĂDUȚA: Când l-ați văzut ultima oară?

Arșavir ACTERIAN: Ultima oară când l-am văzut pe autorul Sonetelor ca martor pentru Dinu Pillat într-un proces, m-au cutremurat chipul lui subțiat de boală, vocea lui tristă. Ascultându-l, simțeai cinstea exemplară a unui om ce a tânjit după puritate, luptând o viață întreagă să o realizeze. Puriție? Nu e oare o nălucă a minții noastre? Năluca asta e totuși de natură să ne transfigureze măcar o părticică din viața noastră. A murit curând după aceea și nu mi-a mai fost dat să-l revăd ca să-i exprim, ca atâția apologeti post-mortem ai poetului, nețărmurită admirație pentru omul dintr-o bucată, care datorită viziunii morale și spirituale a trebuit la peste șaptezeci de ani să suporte câțiva ani de ucigătoare detenție așa-zis politică.

P.S. Interviu este inclus în „Cartea Sabine” la pagina 27. Acolo găsiți și o fotografie făcută de mine d-lui Arșavir Acterian, în una din lungile noastre plimbări prin parcul Herestrău, și o felicitare autograf.

SOLARI ÎNTR-O LUME GLACIALĂ

Mariana GURZA

Motto:

„Drumul spre „înțelepciune” sau spre „libertate” este un drum spre centrul ființei tale.

Aceasta este cea mai simplă definiție care se poate da metafizicii în genere.”

(Mircea Eliade)

Poezia Constanței-Doina Spilca este presărată cu adevărat de enigme metafizice. În spatele lor, veghează acel el ce este prezent în fiecare respirație de vers. Cronos ticăie în zgomot de praf de stele. Dialogul cu macul, „toiag printre amintiri”, este unul firesc, și de fiecare dată apare curcubeul. Eternitatea are și ea piatră de hotar. Iubirea i-a rămas muză, prezență tăcută cu fiecare scurgere a timpului.

Veșnicia cuvântului îi mângâie tâmpla în sunetele abacului ce-i numără ridurile. Acel el, o privește zâmbind cu fiecare răsărit de soare.

O poezie interesantă, în mișcare, aici și în spațiul cosmic, cum ar spune și Blaga. Pentru Doina-Constanța Spilca, poezia este „esențializare, Univers în bob de slovă”. O poetă discretă, iubitoare de neam, pământ românesc și frumos. Un fin observator al realității, un om al artei prin ceea ce face. Metafora și filozofia își găsesc locul în spațiul poetic. Meditativă, nu-i scapă nimic din esența vieții. Își dorește să rămânem solari într-o lume glacială...

Un volum ce merită lecturat cu seriozitate. Atât poezia, cât și interviurile aduc în față un creator interesant prins în vârtoarea vieții. Parcursul liric este unul edificator. Poeta Constanța-Doina Spilca ni se destăinuie și ne sfătuiește „să nu ne rinocerizăm” pentru a rămâne în normalitate.

Poeme

**Costinel
PETRACHE**

pandemică (I)

izolarea arz-o focul
ne-a tras pielea înapoi
și ne-a spart în draci norocul
numărând din doi în doi

toate sunt acum sub mască,
nici nu știm de râd sau plâng,
câte una se mai cascade
și de pofte-ncet ne strâng

lăsăm virusul de-o parte,
parcă nici n-ar exista
și ne punem, ca la carte,
prea-uitatu-a-l învia

pân` la urmă prinde bine,
între mese e dezmaț,
statul vrea să ne combine
câte unul la ospăț

printre viruși cu tableta,
fără mască demn venea
un plăvan în izoleta
care îl înțepenea

și scrâșnind în limba sasă
despre drepturi trase-n gol
și-a prins fălcile mireasă-n
ștremeneagul de control

pandemică (III)

o-adunătură ce își zice
„guvernul lui”, în toate nud,
lovit de streche contrazice
și Polul Nord, și Polul Sud

în lupta c-un coronavirus
a pus o țară la pământ,
ea, transformându-se în virus
și plăvănosul în mormânt

pandemică (IV)

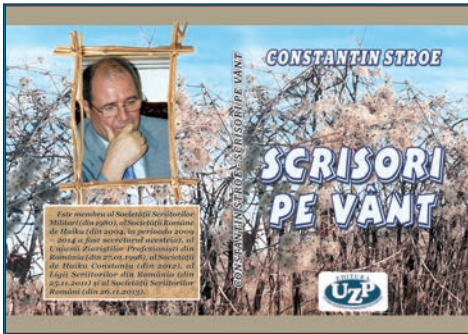
taie panglici la gheretă
scrâșnind cât mai pot plămâni,
ținând țara-n izoletă,
precum i-au dictat stăpânii

dă comenzi, scrâșnind nemțește,
virușii politici scapă
dacă sasul îi sfințește-n
drumul ultim către groapă

de pe prompter ține predici,
îl ascultă doar regia,
altfel riști să te împiedici
pân` să cadă pandemia

pune-ți masca, nu știm unde,
ești un tot, o masă stearpă,
care-odată vei răspunde
după legea cea mai dreaptă

POEZII

Constantin STROIE

TE-AM CĂUTAT

Te-am căutat
În țipătul unui pescăruș,
În foșnetul foi albe
Conturând un poem
În linia palmei
Și gândul m-a dus
Către un sărut uitat.
Nu te-am aflat
Decât în plânsul șoaptei,
Al inimii mele
Pe țărmul Mării Negre,
Și te-am îmbrățișat
Preț de un oftat,
Într-o seară de singurătate.

LACRIMĂ DE LUMINĂ

Nepoatei mele, Andreea-Cristina

Slovele dicționarului meu
Nu cuprind cremenea,
Scânteia ivirii tale
Lacrimă de lumină,
Bucurie de stea
În viața noastră...
Iar ziua aceea,
Rămâne strălucire-
Vibrații de Timp,
Dumnezeire.
Nașterea Ta
Scânteie, bucurie,
Lacrimă de lumină!...

FATA MORGANA

Prin ochii tăi am zărit
Scânteia ce-aprinde inima mea,
Când nopți de-a rândul
Te visam lângă mine...

Te iveai Fata Morgana
Iar luna visătoare,
Arginta odaia goală
Cu fluturi de jurămintă...
Amintirile se trezeau în vise,
Plumb se topea-n așteptare
Mireasă-ntr-un câmp de narcise,
Pentru-o clipă erai Fata Morgana!

MIRESMELE TOAMNEI

Cad frunzele pe rând în cale
Ușor balans, romantic cânt
Culorile trec în vocale,
În ritualul toamnei sfânt.
Adie foșnet de vestale,
Mă-nvăluie ca un veșmânt,
Mă duc pe câmpul de din vale
Pe-o pală firavă de vânt.
În tonurile picturale,
Un vers mă prinde, cu avânt,
Iar armoniile astrale
Mă pierd în fiecă cuvânt.

MAMEI...

Mama m-a crescut în poală
Apoi m-a-ndrumat la școală,
Zile-ntregi și nopți la rând
M-a purtat pe mine-n gând.
M-a învățat să și zâmbesc,
Lumea asta s-o iubesc
Cu necazuri și-mpliniri,
M-a crescut doar cu iubiri.
Mi-a gătit meniuri gustoase,
M-a văzut cel mai frumos,
Mama mea, ființă dragă
M-a vegheat o viață-ntreagă.
Pentru că tu m-ai născut
Și cu grijă m-ai crescut,
Nu știu cum să-ți mulțumesc,
Doar îți spun că te iubesc!

MUZA

M-am îndrăgostit de tine,
Ca de-o bere înspumată
Simt cum pofta iute-mi vine
Să te mai sărut odată.
Scriu poeme la o bere,
Să mă-mbeți cu o privire,
Te visez printre himere,
Te-aș topi într-o iubire!
Te-ador cu priviri păgâne,
Te iubesc la nebunie,
Pentru mine vei rămâne
Un izvor de Poezie!

ANOTIMPUL DIN NOI

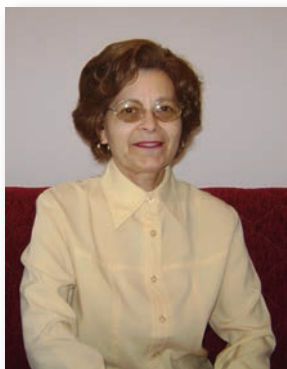
Vino iubito lângă mine
Pe banca din grădina iubirii noastre
Să compunem împreună
Poezia trăirii.
Fiecare strofă pornește din lira
Unui anotimp
Răscolitor prin viața noastră
Atât de încercată...
Și de va ploua,
Să ne-amintim începutul,
Clipa întâlnirii noastre,
Anotimpul rămas în noi
Încă viu.

FLOARE DE ABIS

Din ce adânc te-ai zămislit
Ca apa pură de izvor
Cu versul meu nedefinit
Ca o scânteie din fior?!
Ești o stare tumultuoasă
Dintr-un poem încă ne scris,
O ființă vaporosă,
Iubire, floare de abis!

Printre umbrele Bucureștilor

Livia CIUPERCĂ

Imaginea Bucureștiului medieval, proiectat în cele 21 de narațiuni, care compun romanul *Prin umbrele Bucureștilor* (Libris Editorial, Brașov, 2019), se derulează, învăluitor, ca-ntr-un mise en scène și într-un crescendo bazat pe o serioasă documentație istorică. Incipitul și desinitul se îmbrățișează armonios. Așa cum Dâmbovița traversează, „dulce și răcoritoare” bătrâna capitală, tot astfel, Dunărea, în cursul ei, când „agale”, când vijelios, învăluie în mantie legendară, Valahia și Moldova, înțelegând, în fapt, Țara, România cea viitoare.

Tânărul prozator Ștefan Șeclăman ne invită într-o lungă și fascinantă călătorie prin ținutul românesc, dar cu rădăcinile bine înfipite în orașul-capitală. Și nu întâmplător, își va intitula scrierea, *Prin umbrele Bucureștilor*, utilizând un plural al generalului. Al unui general extrem de labirintic, cunoscând frământările și mutilările acestei așezări străvechi.

Așadar, vom vizualiza Bucureștiul începutului de secol al XIX-lea, după înfrângerea revoluției lui Tudor Vladimirescu. Și coborând ușor în istoria orașului, ni se va explica și cum s-au infiltrat primii „mercenari” de origine albaneză, „arnăuții”, acceptați sau „tocmiți în serviciul curții domnești”, încă din vremea lui Mihai Viteazul. Unii creștini, alții musulmani, în curând, aceștia vor fi asimilați de populația băștinașă. Din momentul în care se instaurează domniile fanariote, vor apărea în țările române și alți „arnăuți”, veniți tocmai din Grecia, „vorbitori ai graiului arvantic, dialect tosc”, „arvanții”. Aceștia vor deveni unealta aducătoare de venit, pentru unii dintre scăpătații domni fanarioți, datornici la Poarta Otomană. Dacă acești „arvanți” au pătruns sau nu „în inima valahilor prin corectitudine, sinceritate și loialitate”, cum mărturisește vocea auctorială, n-avem certă confirmare. Dar ceea ce se știe, sigur, la 1821, după moartea lui Tudor Vladimirescu, vor fi aspru măcelăriți.

Autorului îi place să compare Bucureștiul cu un „ciochine de strugure”, mângâiat de o „gârlă” „dulce și răcoritoare” care pătrunde prin Nord-Vest, șerpuiind liniștit înspre Sud-Estul așezării. Și în cursul ei, întortocheat, „gârla” aceasta,

numită Dâmbovița, va împărți localitatea în „mahalale”, fiecare cu nume care de care mai pitoresc.

Pe această pânză a descriptivului, penelul autorului încrustează secvențe în continuă mișcare. În centru, tronează Hanul lui Manuc, construit în imediata apropiere a Curții Vechi și a biseriței pe care breasla bucătarilor a împodobit-o cu un paraclis.

Și-n acest peisaj pestriț, se desprinde figura pandurului Dumitru Zăicoianu, căpitan al Vladimirescului, care jură amarnică răzbunare. N-are astâmpăr. Îl urmărim cum se-ndreaptă către Gabroveni, pe lângă Turnul Colței, Ulița Plăcerii și intră în Mahalaua Caimata, după numele unei biserițe ctitorite de un ceauș, la 1731. Intră în cârciuma lui Nicolae Botezatu, „unul dintre cele mai iscusite iscoade ale lui Tudor Vladimirescu”, cuibul pandurilor.

Cel căruia i se atribuie dibăcia de a fi reușit capturarea și măcelărirea lui Tudor este „comandantul trupelor de arnăuți, Bimbașa Sava”.

Dar, ca în orice poveste cu „a fost odată”, „bimbașul” va ajunge din vânător, prețios vânat. „Trimisul Porții” (ce mult ne amintește de capturarea domnitorului Grigore al III-lea Ghica), un anume, Chehaia bei, se va dovedi vigilent și amarnic de dibaci. „Un corp de 50.000 de turci” circulă prin mahalalele bucureștene. Și pentru ca acest tablou vizual să fie și mai palpitant, se profilează ochiului avid de curiozități, două exemplare ciudate, un țigănuș, viclean, mai abitir decât o vulpe, poreclit Radu Mână de aur, precum și tovarășul său, împetrișatul Ioniță Motanul. Ambii frați într-o hoție. Pe aceștia, însă, ne lămurește naratorul reflector, nu-i interesează ce „au de împărțit” turcii și arnăuții – între ei, atâta timp cât nu le tulbură afacerile lor hoțeste. Și martoră tăcută e însăși Mănăstirea Văcărești, cetate monahală, cu hramul „Sfânta Troiță”!

Pe de o parte, reprezentanții Turcului, cel cu „vorbă dulce ca mierea”, dar cu sufletul „plin de venin”, iar pe de alta, arnăuții de sub comanda lui Bimbașa Sava, doinind haiducește: „Foaie verde de sub nuc, / Eu mă duc, și iar mă duc, / Doamne, fă-mă dintr-un lut, / Cel mai groaznic arnăut, / Să-mi dai două-trei pistoale, / Șapte, opt muieri în poale, / Iataganul foc să-mi fie, /

→ Continuare în pag. 24

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

ETERN

Îl visez uneori pe tata,
vorbindu-mi pentru ultima dată.

„Te-așteptam”, mi-a zis
Ce mult m-am bucurat
că l-am sunat la timp.
Acel scurt rămas bun
ne-a fost îndeajuns,
în el a încăput o veșnicie:
eternă ca olandele umezite
de ploaia care cade în Shahi,
eternă ca țărani care ară
pământul fraged, semănând
în glia sfărâmată
noi primăveri.

Sepideh Zamani, Iran

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Prin fereastra omenească

Printr-o fereastră omenească,
am privit un limpede cer
topindu-se-n amurg.

Printr-o fereastră omenească,
am auzit un dulce cânt
trezind întregul țarm.

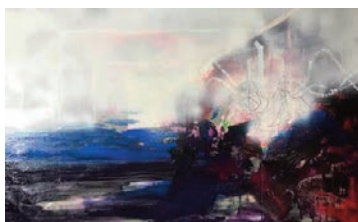
Printr-o fereastră omenească,
am mirosit un fin parfum
adiind într-o boare.

Printr-o fereastră omenească,
am văzut nădejdea
ducându-se pe ape.

Lipsit e cerul de al său somn profund,
pământul nu mai saltă-n voieșie,
omul și-a rătăcit solemnul legământ!

Raja Rajeswari Seetha Raman, Malaezia

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Dumnezeu

Ades își potrivește omul
cursul corăbiei
fără strădanii ocolind
prăpăstii și talazuri.

Îndemânarea-i vine parcă
de la pilotul automat al dreptei
judecate,
ce-l ocrotește cu nespusă bunătate.

Se mai întâmplă însă uneori
să întrerupă din senin o mână
contactul cu automatul milostiv.

Atunci zadarnic se-opintește
bietul cârmaci, căci stânca nemiloasă
atrage barca și scufundă

țarmuri și barcagii deopotrivă
pe veci împreunați în aprigă furtună.

Mâinii adesea i se pune
unul și-același nume
Dumnezeu.

Thór Stefánsson, Islanda

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

A venit o libelulă

Stam la margine de lac
savurând zorii.

Deodată
o mică libelulă
mi-a poposit pe umăr

facând din mine
un pom de primăvară.

William Zhou, China

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg în colaborare
cu autorul

Pace lăuntrică

Sunt aspre chinurile îndurate
de sufletul și trupul vătămat
în agonia și tumultul vieții
pe drumul către Adevăr;
la ceas de mare încercare
prin suferințe și dureri.
Atunci când însă aflăm Adevărul
dăm peste un izvor curat
cu apă limpede și lină
ce potolește setea
și ne îngăduie momente
de fericire și elan, Nemărginit -
har, acea pace interioară
ce luminează sufletul cernit.

S.I. Peeran, India

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Poeme

Sebastian DRĂGAN

Iubirea, ca rechizitoriu

De ce s-aștept să ningă peste noi
Cu lungi tăceri și cu zăpada care
Mă arde tatuat de depărtări
Și-a urlet împroșcat de renunțare?
De ce s-aștept să ningă peste noi?
Mai bine mă jupoi și îmi pun sare
M-atârî de ștreangul împletit în doi
(Doar tu-mi tragi scaunul de sub
picioare)
De ce s-aștept să ningă peste noi?
Rechizitoriul iernii oricum e-n fiecare.

Cea mai cea

Crăpau cerurile și trozneau aripile îngerilor
de atâta fâlfâire grăbită
Nu auzeam decât scrâșnetul gleznei tale
cum se-ndreaptă a bună vestire de pas în
ispită
și doar șoptită pasărea albă a întinericului
ne-ncercuia cu cântecul ei regal,
când ascuțit a geamăt
când șuierat a zâmbet
de negre și fremătătoare gene
așa mă-ncepeai diminețile lungi
așa mă-adulmecai cu genunchii
unul hăis, altul cea,
ca cea mai dintâie
și cea mai albastră fereastră
decupată în gerul de nea,
tu, cea mai cea și mai dreaptă
dintre vestalele timpului
prigonită de-o clipă eternă
Mi-ai făcut loc în cuibul bălbâitelor
mângâieri dintre coapse,
acolo unde

metronomul inimii mele se înfiripase
și îți toca algoritmic și sacadat plăcerile,
una câte una,
niciodată rispit nu-s
doar strâns în jarul privirilor tale.

Cântec lung de nibelungă

Uite - ne mor nibelungii
Și visuri fardate ne mor,
Pe-ascuns ne dăm palma cu rugii,
Piroanele crucii ne dor,
Dar mai există și marea
De alb și albastru sonor,
Căci uite - ne mor nibelungii
Și visuri fondante ne mor
Săruturi uitate pe plaja
Sculptată de glezne, ușor,
Nisipul cernut în lumina
Mustită din ochi ce-nfior
Și masca și gestul și gheara
Comun ne înghiuit în decor
Căci uite - ne naște vioara
Și visuri fardate ne mor

Să ningem în doi, când soarele plouă

Altminteri se rupe ninsoare în două
Și gerul te paște cu albiu săi cai
Iubito, adastă-mi pe buze și-mi plouă
Cenușa păcatului aștept să îmi dai
Altminteri se rupe ninsoarea în două
Și vântul ne geme în goana spre rai

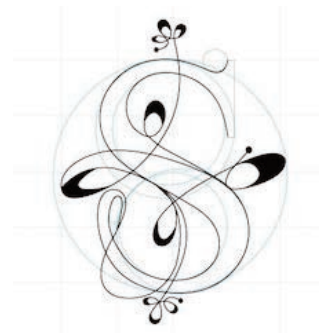
Să ningem în doi când soarele plouă
(Vezi? Noe se scaldă în valul ce-l tai!)

N-am gură și trebuie să urlu

Hait! te-ai așezat peste mine, goală,
de-a curmezișul!
Nu mai vrei să stai în poala mea,
cu genunchii la gură și cu brațele
închinate peste gambe. Nu vrei și pace.
Așa, mă calci cu gairaracele
precum toamna fetele mari
bat strugurii-n călcăie
să iasă vin neprihănit din teasc.
Dacă privesc prin ochii tăi
văd o cruce mare-mare
făcută din păcatele noastre.
Din trupurile noastre.

Dacă privesc de undeva
dinlăuntrul crucii
văd limbile șleampâte
ale unui orologiu
alergând când a despărțire
când a-mpreunare
ceasul acesta n-arată ora
doar așternutul boțit
când n-am curvinte
și hămesit mușc din tine:
ai gustul valului ucis de țărî!

Poeme din volumul
„De șapte ori șapte păcate”

Despre fonfleurile ironistului MIHAI BATOG- BUJENIȚĂ

Mihai POSADA

Născut la 25 octombrie 1945 în Aldești, județul Galați, Mihai Batog-Bujeniță este un scorpion zodiacal ce locuiește în «dulcele târg al leșilor», deține cu mândrie gradul ostășesc de comandor de aviație (în retragere și rezervă), și se declară de profesiune strașnic pilot militar pe

avioane de vânătoare supersonice, al Forțelor Aeriene ale Armatei Române, care a condus aeronave uriașe: „monștri din metal de mii de tone”, cum citim în volumul de poeme ironice: „Cântece de shomerie” (2011). A absolvit în 1967 Școala Superioară de Ofițeri de Aviație Aurel Vlaicu (actual, Academia Forțelor Aerie-ne), în 1977 Academia de Înalte Studii Militare, dar și Facultatea de Comunicare și Relații Publice a Universității Apollonia din Iași, în 2013. Colaborează la importante reviste de cultură, de literatură, dar și la cele de umor, din țară și din: Israel, Statele Unite ale Americii, Canada, Anglia, Austria, Olanda, Belgia, Cipru, Spania, Australia.

A susținut, anual, cicluri de conferințe (unele publicate), la: Fundația «Prietenii Iașului», la Uniunea Veteranilor de Război și la Penitenciarul Iași, plus unele activități culturale la Comunitatea Evreilor din Iași, sau în cadrul programului «Scriitori în licee», organizat de Biblioteca «Gheorghe Asachi» din Iași. Este membru al: Uniunii Epigra-miștilor din România, Uniunii Scriitorilor din România, Asociației Canadiene a Scriitorilor Români (ACSR), Societății Culturale «Junimea 90», Asociației Jurnaliștilor Profesi-oniști din România (cu legitimație). Îndeplinește funcția de președinte al: Asociației Literare «PĂSTOREL», Iași (pers. jur.); cnaclului: Academia Liberă „PĂSTOREL”, Iași; iar onorific, al Ligii Scriitorilor, Filiala Nord-Est România. Concomitent, și pe acelea de: director al revistei BOOKLOOK, Iași; redactor-coordonator la revista de cultură CRONI-CA din Iași; redactor-șef adjunct la revista de cultură: MERIDIAN CULTURAL ROMÂNESC – Vaslui; și nu în ultimul rând redactor-șef adjunct la revista de cultură RAPSODIA, patronată de Cercul Militar din Sibiu.

Prezent într-o serie de antologii de proză, poezie, culegeri și dicționare de scriitori ro-mâni, Mihai Batog-Bujeniță este autorul a 34 de cărți publicate, numeroase studii și comunicări științifice și are în lucru alte două volume. Deține 106 PREMII LITERARE ȘI ȘTIINȚIFICE, INCLUSIV PREMIUL U.S.R. filiala Iași

(dec 2007 și oct 2014) pentru PROZĂ SCURTĂ (volumul: Feriți linia, trec proști fără oprire) iar în 2014 pentru ROMANUL: Bântuind prin paradis; DIPLOMA ȘI ORDINUL «CAVALER AL CETĂȚII» ÎN GRAD DE AMBASADOR – acordată în 2013 de Administrația Proiectului: Cititor de proză-Republica Artelor-Dublin); MEDALIA DE ONOARE ȘI DIPLOMA DE «PRIETEN AL COMUNI-TĂȚILOR» – oferită de președintele Comunităților Evreiești din România, Iași 25. 09. 2015. Toate datele biobibliografice provin din CV-ul primit de la autor, iar îndrăzneala de a scrie aceste rânduri despre un prozator de anvergura autorului fonfleurilor mi-a fost insuflată de redactorul-șef al RAPSODIEI, poetul Ioan Gligor Stopița, căruia îi sunt recunoscător și îi mulțumesc pentru încredere și onoare.

*
* *

Din vasta operă a scriitorului Mihai Batog-Bujeniță am ales fonfleurile împrăștiate generos prin publicații literare, culturale, de umor și din toate la un loc, prin Țara întreagă și chiar dincolo de granițele sale politico-geostrategice. Aceste fonfleurii alcătuiesc un domeniu distinct, particular și original în măsura în care pot fi asimilate unei bogate și îndelungate tradiții în cultura universală și, nu mai puțin, în aceea românească: snoava și anecdota populară precursore, ironia romantică, sarcasmul avangardei, conden-sate de cele mai multe ori după rețeta „3 în 1”.

Ce sunt însă fonfleurile?

După umila noastră părere, ele pot fi considerate cronică însemnărilor despre cele vă-zute și auzite în direct, simțite pe propria piele, constatate, «rumegate» timp de o viață, o viață în plină desfășurare. Existența/evoluția fonfleurilor e una infinită, așa cum fără început și fără sfârșit sunt toate întâmplările și gândurile noastre... Formulate lapidar, ele sunt surorile maximelor din vechime și ale proverbelor populare. Nu putem omite contribuția la nivel instructiv și formativ pentru veacurile de generații viitoare, în domeniul observației lucide și a transpunerii umoristicomicosatirice a celor observate, a unor scriitori (re)cunoscuți ca «moralști francezi»: Michel de Montaigne-Delecroix, Blaise Pascal, François al VI-lea, duce de La Rochefoucauld, prinț de Marcillac sau Jean de La Bruyère, dar aceștia pot părea un pic prea decisiv de serioși în formulările lor. Nea-părat, pe poetul latin Juvenal însuși (pe numele de cetățean: Decimus Iunius Iuvena-lis) – autorul unor texte intitulate printr-al doilea secol după Hristos chiar Satiræ, dar și pe colegii satirici ai acestuia în primul veac al erei creștine: etruscul Aulus Persius Flaccus sau antical roman Gaius Petronius Arbiter. Apoi, pe londonezul Jerome Klap - ca Jerome, pe boemul ceh Jaroslav Hašek, pe rușii Ilia Arnoldovici Freinzilberg și Ev-ghenii Petrovici Kataev – cunoscuți drept Ilf și Petrov, pe evreul rus Șalom Aleihem – pe numele civil Solomon Nahumovici Rabinovici, iar la noi, tot fără pretenții de exhaustivitate, se cuvine să nu uităm de umorul neaș al neîntrecutului humuleștean învăță-tor-povestitor Ion Creangă, de Al. O. Teodoreanu zis «Păstorel», apoi nici de un „profesionist al umorului” (Marian Popa) de talia lui Geo

Dumitrescu, ori calitatea de maestru ironist a marelui Marin Sorescu sau pe alocuri a lui Tudor Arghezi și fără a da uitării umorul autoironic al povestirilor evreiești de mare circulație în România, până pe la mijlocul veacului al douăzecilea, un exemplu de autor de primă mărime rămânând Ion Pribeagu – pe numele său adevărat Isac Lazarovici, odinioară textierul vestitului Constantin Tănase și desigur nici ironia altor prozatori români, de la: Damian Stănoiu, G. Brăescu (general în rezervă la 1918 – deci mai sunt scriitori rezerviști, pe lângă co-mandorul Mihai Batog-Bujeniță sau generalul-maior Radu Theodoru; ambii foști avia-tori!), Nicuță Tănase, Radu Cosașu (Oscar Rohrllich), la: Cornel Udrea, Gheorghe Jur-că, Laurențiu Cernet, Ion Râmbu, Ioan Groșan, Daniel Bănulescu, Cătălin Mihuleac; de asemenea se cuvine amintit aici comicul de calitate al dramaturgilor Vasile Alec-sandri, I.L. Caragiale, Tudor Mușatescu, Valentin Silvestru (Marcel Moscovici), sau Ion Băieșu (Ion Mihalache) și mulți, mulți alții.

Firește, rolul paideic, educativ, al scrierilor semnate de ironiștii tuturor timpurilor a fost și rămâne unul moral, ei fiind implicit moralști în raport cu moravurile și nărvurile eterne ale omului și cu cele mai apăsate manifestate în câte o epocă anume a devenirii speciei. În concluzie, printre cei mai numeroși ironiști s-ar număra autorii evrei, scriitori în diferite limbi ale Pământului, cultivând un gust special pentru tratarea în răspăr satirico-educativ a celor mai serioase stări de lucruri, mentalități și convingeri generale. Ceea ce azi numim: «a face haz de necaz». În cazul nostru, cu deosebit talent literar.

Dacă, potrivit Marinei Tzvetaeva, «Vse poeti jidi»/«Toți poeții sunt evrei», iar versul din 1924 al poetei născute la Moscova în 1892 și sinucisă din disperare în 1941, la Lelabuga în Tatarstan, avea să fie preluat ca motto, la 1961, într-un poem al lui Paul Celan, putem spera că ironiștii au împreună ceva împrumutat din zeflemeaua superioară evreiască specifică. Nu e străin de contaminare nici Camil Petrescu, autor al «poeziei por-tret a României», cum o numește azi publicația COTIDIANUL (<https://www.cotidianul.ro/o-poezie-portret-a-romaniei/>): Zeflemeaua, cu motto: «Ro-mânii e deștepti!», text scris probabil prin anii '50 ai veacului trecut și rămas actual pâ-nă recent, când ar fi fost găsit în arhive.

Printr-un motto așezat în fruntea propriului curriculum vitae, autorul se autoportretează de-a dreptul în stil fonflematic: „Ludic din fire, lucid de nevoie!”. Revenind la fonfleurile scriitorului ieșean, am putea să ne apropiem de conținutul lor urmărind caracteristica abordării stilistice, fără a ne lăsa intimidați de scurtimea epică a fiecărui fonfleu în sine, vorbind astfel despre pamfletul sarcastic, umorul negru, comicul debordant, umo-rul satiric sau chiar de paradoxul ironic. Specialiștii au sesizat deja, între calitățile prozei lui Mihai Batog-Bujeniță: «un neverosimil dar al umorului grotesc și un aiuritor simț al fabulosului derizoriu» (Zoltan Turner, Tel Aviv); «Mihai Batog-Bujeniță deține secretul zâmbetului, știe că o proză umoristică nu trebuie să stârnească hohotul gros, ana-tomic, proza umoristică este un exercițiu de inteligență în care sunt interesați atât scrii-torul cât și cititorul» (Cornel Udrea); «Din păcate, la final, constăți că ai râs cu râsul al-tuia, că hohotele purtau în ele un car de amărăciune» (Valeriu Stancu); «Autorul este astăzi poate că umoristul cel mai prolific, având la activ în ultimii 15 ani cam 20 de volume, mai ales proză scurtă și

romane» (Dr. Mihai Neagu-Basarab, Freiburg, prin 2006); sau: «plin de sarcasm și umor, o veritabilă radiografie a societății românești con-temporane...» (Roni Căciularu, Israel) și multe multe altele, despre caracteristicile dis-tinctive ale prozei scrise de Mihai Batog-Bujeniță.

Ne vom rezuma doar a încerca, în ciuda dificultății date de vastitatea abordărilor auctoriale, o categorisire a fonfleurilor pe căprării tematice, într-o mai judicioasă caracterizare a acestui gen particular de apoftegme cu simțul umorului care privesc tot ce se vede și ce nu se vede direct, de jur împrejurul nostru. Când vizează relația cu divinitatea, unele fonfleuri sună nietzscheean, altele de-a dreptul voltairian: „Dumnezeu vorbește întotdeauna cu noi. Inutil! Niciodată nu ne spune când vom câștiga la loto”; „Sfântul Francisc de Assisi, Sfântul Paisie, Prorocul Daniel și alții vorbeau cu animalele. Eu fac exact același lucru în fiecare zi și nu mă bagă nimeni în seamă. Nu mai este credință în ziua de azi”. Când, aidoma tânărului timișorean Goran Mrakić, sesizează că «Bunele relații de vecinătate au degenerat în adevărate boli venerice», M.B.-B. se formulează mult mai intransigent: „Doar monumentele funerare fac, de cele mai multe ori, diferența dintre oameni”; „Punctul de vedere al lunetistului era o linie de ochire”; „Soacra este o poamă acră, iar fiică-sa doar o poamă”; „Formând un triunghi amoros cu două capete pătrate ajunsese într-un cerc vicios”; „Șeful pare bătut în cuie deși este doar bătut în cap”; „Soția și soacra îl asupreau cumplit însă el se răscula susținut ferm de o vecină”; „Iubirea îl schimbă pe om. Mai ales iubirea de sine”; „Mi-am câștigat, democratic, dreptul la nuditate și am pierdut, la fel, dreptul la intimitate...”; „Hotel, motel, bordel... Să fie doar o coincidență?”; „Nu luați masa cu un insipid. Până și cele mai savuroase prepa-rate își vor pierde gustul”.

Când, utilizează cu istețime polisemia în bună conviețuire lingvistică cu expresia populară, alte fonfleuri surprind cititorul prin ineditul lor insolit, reabilitând calamburul „Clopotarul era surd toacă”; „Fiind scos din pepeni avea diabet zaharat”; „Fiind dus cu sorcova, plecase cu pluta”; „Ești într-o ureche! Soția lui Grigore Ureche către ibovnicul său”. Cele mai multe, firește la fel de greu clasificabile cum sunt toate celelalte, ar constitui o panoplie de săgeți ale ironiei/autoironiei cu adresă precisă: „Unii scriu cărți de bucate, alții bucăți de carte”; „«Omul inteligent are îndoieli, prostul are convingeri» Câștigă prostul!”; „M-am gândit mult, am vorbit frumos și am reușit să nu spun nimic”; „Nu băutura l-a doborât ci invers! A pus la pământ sute de butoaie, damigene și sticle. N-a fost ușor, dar a învins, mai mereu!”; „Diferența între abdomen și burtă este de nu-mai câțiva ani”; „Se vindea pe trei parale deși nu făcea nici doi bani”.

Când filosofia immanentă fonfleurilor vizează istoria mai veche sau mai recentă, sar-casmul și ironia sunt neiertătoare: „Ce istorie frumoasă am fi avut dacă vestitul Paris întâlnea familia Nicolae și Elena Ceaușescu!”; „Marele voievod avea 159 cm înălțime”; „Guvernul din umbră este bun vara, celălalt iarna că te arde”; „Importanța conceptului de libertate este dată de gratii”; „Ca să fii perfect dezinformat ai cea mai la îndemână cale: știrile din media”; „Dacă vrei să mă cumperi, întâi vinde-mă. Doar așa vei afla prețul corect!”; „Miracolul rețelelor de socializare: Aici își pierd mințile și cei care nu au așa ceva”; „Perspective stranii: Uneori dacă privești oamenii considerați mari de aproape îți dai seama cât de mici sunt”; „Senzațional!

A fost descoperit Guvernul Mondial! Se ascundea sub numele de Made in China!"; „Conceptul de taler cu două fețe aplicat trădătorilor nu merge la politicieni. Pentru ei cubul ar fi soluția optimă”.

Cu fonfleurile care se constituie în constatări ale existenței ca atare, surprindem chiar o tandrețe a umorului practicat de Mihai Batog-Bujeniță: „O vreme facem ménage à trois, apoi manger dans trois”; „Prin comparație cu noi, bărbații, femeile sunt total ilogice. Aceasta este și cauza pentru care atunci când rostesc ceva, noi executăm fără crânci-re”; „Vrei să fii bogat, plin de succes, să ai aventuri și să primești daruri de toate feluri-le? Citește-ți zilnic horoscopul!”; „Cumpărați numai gonflabile fabricate în luna august. Nativele din zodia leului sunt foarte temperamentale!”; „Mulțumiți femeilor care v-au refuzat! Ați scăpat onorabil dintr-o mulțime de necazuri”; „Nu mă tem de moarte fiindcă de peste șaptezeci de ani mă antrenez, murind în fiecare zi câte puțin”; „O carte posibil bună = cincizeci de lei, o vodcă sigur bună = zece lei! Alegeți!”.

Cu siguranță, mai avem alte și alte categorisiri posibile, dar ne oprim deocamdată aici, cu speranța că vom descoperi, într-o bună zi, fonfleurile ambalate editorial în volum. Ar merita.

Fonfleurile vin, cum spuneam, în descendența unei glorioase literaturi de gen autohtone, din care ne amintim, cu reverență, de poezia Satiră. Duhului meu, de Grigore

Alexandrescu, la 1840; «Scrisoarea IX» intitulată Fiziologia provincialului, de Costache Negruzzi, la 1880; urmată de proza Fiziologia provincialului în Iași, de Mihail Kogălniceanu, la 1884 și de comedia de moravuri a lui Tudor Arghezi, Doi vecini, transpusă de Geo Saizescu pe peliculă de celuloid, la 1959. Sau de aiurea: Măgarul de aur al lui Apuleius într-al doilea secol, Il decamerone al lui Boccaccio la 1470 sau La vie très horifique du grand Gargantua, père de Pantagruel a lui Rabelais la 1534, ca să nu mai pomenim pildele lui Esop cel născut în Nessebarul de astăzi al bulgarilor, vechi de peste 2.500 de ani... Ceea ce identifică modalitatea de expresie a fonfleurilor cu literatura ca mod de viață este permanenta legătură necesară și suficientă între acuitatea observației și subtilitatea expresiei. Cuceritoare sunt verva, calitatea și cantitatea, uriașe toate, ale expresiei ironice, umoristice, sarcastice până la grotesc, adică valoarea lor fabulos literară. Ele aparțin categoric literaturii nonficionale. Sunt de-acum, dimpotrivă, dintre cele mai realiste scrieri ale timpurilor. Din gâlceava ironistului cu lumea, ies cu toții în câștig: autor, cititori, comentatori, degustători și cunoscători. Rămășagul pe care scriitorul Mihai Batog-Bujeniță îl face cu umorul se înscrie în «homerul răs» al generațiilor lucide în reflectarea ales empatică, autoironică a realităților și este, dincolo de orice îndoială, un pariu câștigat.

→ Continuare din pag. 19

Iar sărutul iasomie. / Și un armăsat turbat, / Cum nu-i altul la palat”.

După ore de migăloasă pregătire, pocnete, țipete și mult sânge. Bucureștiul îngrozit. Misiunea pașei de Silistra fi-va îndeplinită. Capul lui Sava Fochianus, zis Bimbașa Sava (fost „galiongiu” al lui Mavrogheni-Vodă, căminar și bimbașă al lui Caragea, duplicitară uneală otomană), va fi pironit pe stâlpul porții casei boierului Bellu, devenită reședință a pașalelor turcești.

Remarcăm romancierului plăcerea descrierii interioarelor (conacul lui Bimbașa Sava, casele boierilor Ienăchiță și Ștefan Bellu), dar și animația cotidiană crescândă (preocupții din Piața Sf. Anton, „vocale pițigăiate” ale grecilor din strada Lipsani, „strigătul câte unui oltean”, „glasurile groase ale sacagiilor” etc.).

Pana naratologică, adâncită, măiestrit, în marama pestriță a Bucureștiului de secol al XIX-lea, ne-ar putea îndreptăți să intuim, disecând, carecumva, și geneza patronimică a autorului însuși, pe un urmaș al războinicilor acelor timpuri. Și nici nu avem a ne mira (dacă și izvoare istorice glăsuiesc aceasta), despre învrednicirea unor suflete rebele de a se contopi cu băștinașii, ba chiar de a se încreștina, după ce au trăit o cumplită experiență, anume, zdrumicarea unui sfânt locaș (capitolul Dezlănțuirea prăpădului), ciuruit, sfărtecat și mutilat. Transformarea acestuia într-un „sfeșnic de bronz” (capitolul Lacrimile) dezvăluie înțelesuri deloc

misterioase. Asemenea, și doinirile care tresaltă nu doar într-o armonizare stilistică.

Dacă în viziunea lui Paul Bujor cucul ce-i cântă-n față vizează dorința unor prefaceri ca acelea trăite în perioada comunistă (Mi-a cântat cucu-n față), la Ștefan Șeclăman – cântecul cucului, auzit, „din spate” (precum în doinirea aceasta: „Cucu-n spate mi-a cântat, / Și moartea m-a săgetat, / Dar sunt stâncă de bărbat, / Doar o țără m-a tăiat...”), – devine primejdie ucigătoare.

Și, arc peste timp, prozatorul transferă cititorului său, o viziune atotcuprinzătoare. La atingerea pașilor noștri, fiecare piatră de pe ulițele Curții Vechi din București, ar putea să ne șoptească despre îngrozirile aceluia moment. Numai s-avem răbdarea de a asculta. Aceste pietre conservă ecoul asurzitor al iataganelor turcești și ale puștilor arnăuțești. Privind cu ceva mai multă atenție, ochii noștri ar putea străpunge învelișul acelor împietririi de secole, și-am putea întrezări zvârcolirile și însângerrările celor uciși la 1821.

Iar dacă, întâmplător, am descoperi și vreo fărâmbă din zidul Bisericii „Olteni”, ciuruită, în acele zile, negreșit, aceasta ar reface o pagină din existența îndoliată a Valahiei de altădată. Acesta este, în fapt, și meritul scriitorului Ștefan Șeclăman.

ARMONIA DIVINĂ

Cântul VI

Florea TURIAC

- 1 Doar Dumnezeu e Calea pentru Viață
Și Adevăr de la-Început de timpuri,
Că-n bunătatea Lui orice dezgheață.
- 4 Creând pe Om, simțim cum în răstimpuri
Câte-un Adam e-n noi, în fiecare,
Pentru-ale Evei splendide anotimpuri.
- 7 Deși-a mușcat din măr, e numai floare,
Picată dintr-un cer de rouă pură,
Că te încântă-atunci când dulce-apare,
- 10 Însă și liniștea ușor ți-o fură
Și mai ales, când nu ți ești iubitul,
Iubindu-l pe-altul peste-orice măsură.
- 13 Că e un Început vestind Sfârșitul
Prin Alfa și Omega din Scriptură,
Ca nimeni să nu știe Asfințitul
- 16 Totalei Lumi când va pieri de-arsură !
Dacă uităm Supremul Sacrificiu
Făcut de-Acela ce de noi se-ndură
- 19 Căci a trăit Trădarea și Supliciul
(Ca noi să stăm sub Aura Iertării)
Și blând a suportat pe spate, Biciul .
- 22 Ci stă în Ceruri Sfinte Fiul Stării
Și Lumile din Univers veghează,
Cernând pe noi zăpezile-alinării
- 25 Dacă dureri cumplite ne presează
Ca niște ploi cu ghețuri pe-o câmpie
Când cad din nori și câmpul îl crestează
- 28 C-atunci recolta-n săbii o sfâșie
Căci vremea-aceea e o vreme dură
Care-și revarsă-ntreaga ei urgie...
- 31 ... Fie s-avem o conștiință pură,
S-alegem ce e bun, mereu, din toate,
Să nu-nsemnăm pe hoț, dacă ne fură
- 34 Cu fierul înroșit, că el nu poate
Să-și apere onoarea sau declinul,
Oricât și-ar face-un drum doar dând din coate
- 37 Și să-l lăsăm să-l judece Divinul
Căci pentru toți El este-ndreptățitul,
Din suflet, să ne-alunge-n vânturi, chinul,
- 40 Că-n mâna Lui sunt pâinea și cuțitul
De-i iartă omului mereu păcatul
Doar arătându-i zorii, nu-asfințitul!
- 43 Și-atunci îi șterge de pe chip stigmatul,
Lăsându-se călăuzit de Farul
Ce nu-și va stinge-n veci Iluminatul...
- 46 ... Când a căzut peste-un copil stejarul
Știți câtă forță-avut-a-atuncea omul?
Nici nu vă-nchipuiți! Că-n tot amarul
- 49 A fost în stare să ridice pomul
Ce-avea în greutate-aproape-o tonă,
Că inimii-îi se prăbușise domul
- 52 Când nimeni nu se mai afla prin zonă
Ca să-și salveze de la moarte fiul –
Că-n Ceruri fu uitat și de Madonă
- 55 Fi'nd el cu el și peste tot pustiul...
Dar tot de Sus i-au fost la timp induse
Cele mai mari puteri, căci fiu-îi viul
- 58 Între cei vii, pe-a căror cârcă-s puse
Atâtea greutateți, cât greu se poate
Până la capăt ca să fie duse.
- 61 Oricât ar da din umeri și din coate
Sunt urmăriți de o fatalitate
Că mai nimic nu merge ca pe roate;
- 64 Rugându-se de Domnul ca de-un frate
Ca să îi scoată din încurcătură
Și drumul bun să vrea să li-l arate,
- 67 Căci pentru toate El are măsură,
Când mințile la mulți sunt rătăcite
De nu văd drumul drept, de cotitură!

- 70 *La fel în Ceruri sunt orânduie
Ca toate să se-ntâmpie ca la carte,
Când cete de-îngeri stau pe scări suite*
- 73 *Cu-aureole ca din Soare sparte
Și-așteaptă duhurile-n rând să vină
De pe de-aici când au trecut în moarte*
- 76 *Spre-a le spăla cu tainica lumină
Să scape de Infernul plin de chinuri,
Să uite de-a Pământului grădină,*
- 79 *Primind ale sfințeniei vaccinuri
Cât timp în Purgatoriu-or să tot steie
Să guste doar din veșniciei tainuri,*
- 82 *C-abia atunci ca niște alizee
Simți-vor cum le-alintă ușurința
Că vor dori din vasul ei să bee*
- 85 *Și să le-mbrace vrednic biruința
Cu mantia-i, când ele mai prenumăr
Acele zile-n care juruința*
- 88 *Cerutu-le-a canoane făr' de număr;
Deși stăteau acum ca-ntr-o visare
Se mai plesneau cu biciul peste umăr*
- 91 *Căci pete-adânci de sânge pe spinare
Le răsăreau fără măcar să geamă, –
Dar în leșin nici nu știau cât doare,*
- 94 *Că Sinea lor nimic nu lua-n seamă,
Săgeți de foc puteau să o pătrundă
Cu miile,- n-aveau cum să se teamă.*
- 97 *Când izbăvite de a rugii undă
Și vor cunoaște în adâncuri Raiul,
Cu El vor vrea să se întrepătrundă,*
- 100 *C-o veșnicie o să-și ducă traiul
În Nimbul Lui din Sferele Supreme
Încât mirarea-o să le taie graiul*
- 103 *Privind Lumina celor Trei Sisteme
(Biblic numindu-se Sfânta Treime)
Cum desfășoară-a timpurilor gheme,*
- 106 *Înconjurate de oștiri sublime
Ce stau în Vârful Scărilor Divine
Mai sus decât e-a astrelor lărgime*
- 109 *C-o lume ce din altă lume vine
Cu sori care străbat, înalt, eterul
Spre alte lumi ce vor să le domine*
- 112 *Că-n ceruri se rotește, totuși, cerul
Pe unde nu există pic de umbră
Și în substanță-și poartă giuvaerul.*
- 115 *Acolo nu e nicio ființă sumbră
Că-s zări imense ce cuprind și cete
De serafimi ce-i strigă din penumbră*
- 118 *Pe cei ce sunt cu mințile încete
Spre-ai îndrepta și a le da-ndrumare
Atunci când au trecut de râul Lethe.*
- 121 *Ei pentru milă-au mare aplecare
De-aceea Navei s-a-ncuiat Secretul
În Biblie, căci nimeni nu e-n stare*
- 124 *Să-l descifreze, nici măcar poetul
Nu a putut Sfârșitul să-i ghicească
Chiar studiindu-i Cifrul cu încetul,*
- 127 *Privind cum cerul sta să înflorească
Umplând tot golul numai cu lumină,
Când stele-n stele vin să se-nvâртеască*
- 130 *Pe bolta-albastră-atâta de divină,
Că ochiul minții face aplicare
La ce e sus, în splendida grădină,*
- 133 *Când farmecul întregii zări ea-l are
Cu ce-i uman care-i un singur rege,
Cum un răspuns e doar pentr-o-ntrebare*
- 136 *Și nu-i tocmeală-n lege, dacă-i lege,
Așa cum roua greu se lasă dusă,
Când Soarele pe ea doar o alege.*
- 139 *Dar pân-la urmă e complet redusă
Că va dispărea-n norul de căldură
Precum o fulgerare-n cer apusă*
- 142 *Își pierde lumina cea mai pură.*

Note:

1. Lumea Universului.
2. Explozie universală.
3. Trădarea lui Iisus de către Iuda.
4. Chinul la care a fost supus Iisus.
5. Grindină.
7. Alizee
8. Purgatoriu (dintre Infern și Rai).
9. Universul.
10. Reprezentat aici ca numărul biblic 666.
11. Toată descrierea Apocalipsei din Biblie.

Cultura politică a democrației și stilul politic în jurnalism

Al. Florin ȚENE

O cerință legică a procesului istoric de dezvoltarea democrației în țara noastră și de edificare a acestui regim politic este restructurarea profilului spiritual al societății de trecere de la fostul regim de dictatură comunistă la cel de democrație și al individului prin crearea unei culturi axată pe valorile fundamentale ale democrației.

În primul rând pornim de la o insuficiență a abordării stilului, rezultată din preluarea problematicii stilului din teoria managementului, care a dus la o unilateralizare a problemei într-un dublu sens. În primul rând, e vorba de "localizarea" problemei stilului la sfera relațiilor patroni de presă - subalterni (ziariști), care facilitează, indubitabil, atât dezideologizarea problemei, considerând aceste relații doar un "fapt tehnic", adică o expresie și manifestare a diviziunii muncii, cât și o alunecare spre o viziune elitist: vorbindu-se doar de stil de conducere, preocuparea se cantonează inevitabil la elitele din presă (pentru că și când se discută stilul de muncă e vorba tot de stilul de muncă al patronului de presă sau al formatorului de opinie). Instalarea într-o asemenea interpretare

ignorează puternicile implicații ideologice ale unui astfel de demers, fiindcă unii conducători de presă sunt foști activiști PCR, sau ofițeri de Securitate. Asupra acestor implicații în literatura noastră la început de democrație s-a scris mai puțin, în schimb specialiștii sociologi s-au preocupat să dezvăluie ceea ce Reinhard Bendix definea prin conceptul de ideologii ale managementului din presa scrisă, televiziune și radio și să utilizeze acest concept, prin analogie, pentru a analiza ideologiile politicii democratice. (Cf. Nancy Ditomaso, *The Organization of Authority in the Capitalist state*, în *Journal of Political and Military Sociology* nr.2/1978, p.169-204.) În al doilea rând, e vorba de abordarea stilului doar în aspectul său individual și elementar de stil de muncă și creație. Desigur, la acest nivel, al conducerii sau managementului, stilul e subordonat metodei, iar aceasta conținutului specific al muncii de conducere. De aceea, a concepe stilul doar la acest nivel și în această perspectivă înseamnă, vrând nevrând, a nu putea evita anumite "capcane metodologice" și practice, printre care aș enumera: punerea problemei stilului în dependența exclusivă de virtuțile, aptitudinile și/sau cunoștințele ziaristului: alunecarea spre o viziune tehnicistă, familiară mentalității tehnocratice, în care condițiile stilului se transformă, reducăționist, într-un ansamblu de norme socioculturale și socio-tehnice; de aici și facilitarea extrapolării în condițiile noastre a unor tipologii incompatibile cu valorile, principiile

și normele culturii noastre democratice.

O modalitate fertilă pentru punerea în evidență al conținutului stilului politic în jurnalism este corelarea stilului cu cultura politică. În această perspectivă, putem releva că stilul jurnalistic și cel politic pot fi considerate ca o trăsătură externă și vizibilă a culturii în general care stă la baza mecanismului de promovare a ideilor democratice, politice și culturale.

În privința conceptului, remarcăm caracterul pozitiv al unei înțelegeri structurale, integraliste a culturii și a politicii. În acest sens este notabilă precizarea lui Pye - pe urmele lui Gabriel Almond - că în orice sistem politic active există un domeniu subiectiv ordonat care confer sens orânduirii democratice, disciplină organelor de presă și relevanță social actelor individuale, așa cum scrie Lucian W Pye în *Political Culture and Political Development*, Princeton, 1965, p.7.

Stilul politic al unui jurnalist nu este pur și simplu realizarea adecvată a normelor și valorilor unui sistem sau al redacției din care face parte, ci mai degrabă talentul și trăsătura individuală a unui comportament ce luminează contribuția individuală a unor ziariști.

În concluzia acestor sumare considerații că problemele stilului politic al unui jurnalist au o deosebită relevanță teoretică, talent, și înțelegere ideologică, inclusiv înțelegerea aspectelor teoretice și praxiologice, empirice și normative, constructive și critic-ideologice.

O prezentare la volumul „SCRISORI PE VÂNT”

Anton GAGIU

Iată că și în vremuri de pandemie se mai publică și volume de versuri, și nu doar articole despre... coronavirus. Cartea lui Constantin Stroe scoasă la Editura UZP în acest an este o dovadă a faptului că poetul generic vorbind, luptă în permanență cu nemurirea și folosește pentru aceasta cu iscusință singura armă pe care o are la îndemână, cuvântul.

Pentru Constantin Stroe acest volum de versuri este cel cu numărul zece, cu alte cuvinte este volumul care-l consacră. Poetul care a intrat în cel de-al șaptelea deceniu de viață dedică acest volum soției sale la cincizeci de ani de casnicie, Doamne! Ce frumos! Cincizeci și să-i spui și acum că o iubești, ba mai mult, să-i dedici un întreg volum de versuri, și chiar și o poezie tot aici! Din scrierile sale care au văzut lumina tiparului în publicațiile militare ale vremii îl cunosc pe Constantin Stroe de zeci de ani, dar ca om de mai puțin timp.

Este subofițer în rezervă după ce a slujit zeci de ani armata colaborând la mai multe publicații militare sau desfășurându-și activitatea în structuri de cultură ale acesteia, pentru mine Constantin Stroe este un general al poeziei. A publicat zece volume de versuri. Dintre acestea are patru volume de haiku și tanka și cinci volume în stil clasic. Nu am să mă refer la premiile pe care le-a obținut de-a lungul vremii urmare a scrierilor sale, ci mă voi strădui să scot în evidență, folosind volumul de față, calitățile sale de netăgăduit ca poet. „Scrisori pe vânt” este un volum de vise și dragoste. Toată poezia de aici degajă un foc de iubire ce parcă se aprinde în fiecare cuvânt sau vers. „Prin ochii tăi am zărit/Scânteia ce aprinde inima mea,/Când nopți de-a rândul/Te visam lângă mine...”. Și poezia curge asemenea unui râu unduios ce duce odată cu mișcările sale viața spre eternitate. „M-am îndrăgostit de tine,/Ca de-o bere înspumată/Simt cum pofta iute-mi vine/Să te mai sărut odată”/ poezia „Muza”.

Poetul este frământat de iubire în adâncurile trăirilor sale, de aceea o numește „floare de abis”. Volumul de față este o cununie perpetuă între natură și iubire. Cum alt fel? „Se joacă fluturii de nea/Cu clipe de iubire”. Dar se pare că poetul încă mai caută

iubirea, ca deodată să spună că: „Am dat de tine/Muză cu trup de cuvinte”, iar apoi urmează „nuntirea” pentru eternitate. Poezia lui Constantin Stroe este o împletire continuă între vis, trăire vie și speranță, de parcă aceste versuri nu sunt scrise de un „tânăr” de șaptezeci de ani.

Versul este aproape adolescentin, mergând obsesiv spre originea iubirii, întâlnirea aceea unică, fatală, înrobitoare a trăirilor înflăcărâte, sublime, ca apoi să devină...erupție a viitorului. Poetul plutește undeva între cer și pământ răscolit de eterna iubire pentru aleasa sufletului său: „Strângeam amiezi în brațe,/Beat de singurătate/Tu nu veneai iubito/Din zborul de departe!..”. Uneori poetul inventează asocieri de expresii care transformă întreaga poezie într-o metaforă: „Am dat de tine/Muză cu trup de cuvinte.”

Poezia lui Constantin Stroe este un cântec sau un dans care te transportă fără să-ți dai seama pe tine cititor în altă galaxie a trăirilor perene așa ca în „Lacrimi de iubire”. „Întreaga poezie degajă un optimism debordant de parcă viața pentru poet nu se va sfârși niciodată pentru că: „Atâta primăvară s-a făcut/De când te-am întâlnit/Și toată viața mea de atunci/A devenit o grădină”, așa cum începe poezia „Fericire”. Iată o nouă mostră de optimism: „La flacăra lunii,/Ard iubirile târzii/Te îmbrățișez/Și aștept înmugurirea altor speranțe.” („Iubiri târzii” pag. 34).

Poetul creează o punte indestructibilă a vieții între naștere și moarte. De altfel sfârșitul implacabil nu se întrezărește nicăieri în poezia lui Constantin Stroe pentru că iubirea îl transformă pe el și iubita lui în ființe perene. La prima vedere poezia lui Constantin Stroe pare simplă, construită lin, de parcă al pluti pe râul cuvintelor, dar în esența ei această poezie este adânc filozofică și unește momentele esențiale ale vieții: naștere-trăire/viață-moarte. Aceasta din urmă însă nu este ca un punct final, ci ca un nou început-eternitatea poetului prin poezie.

Iubirea poetului este una materială, senzorială: „Lasă-mă să-ți sărut/Curcubeul din privire/Să gust asfințitul/Ca pe o dulceată”(„Sirena mării”pag.43). Alt exemplu: „Te voi aștepta în toate diminețile/Până se vor aduna nopțile/Și atunci de nu vei veni/Voi seca ultima lacrimă pentru tine” („Te voi aștepta”pag.54).

Poetul Constantin Stroe a reușit să aline suferința sufletelor și minților noastre în vremuri de pandemie cu un nou volum de versuri cu încărcătură emoțională profundă, cu har și chemare dumnezeiască către ceea ce ne face să fim mereu încrezători și plini de speranță. Și până la urmă acesta este rostul poetului.

VOCATIA GRANDORII: „IERUSALIMI” DE LIVIU PENDEFUNDA

Cleopatra LORINȚIU

Se spune că ajungând la Ierusalim, oamenii veniți din toate colțurile lumii, fie că sunt credincioși, practicanți sau pur și simplu turiști, poate agnostici sau chiar atei, au o uimitoare diversitate de reacții: de la extaz mistic la dezamăgire, de la înălțare spirituală ori revelație culturală la uimire sau tristețe, în sfârșit, felurite reacții, reacții personale, însă oricum, Locul nu poate lăsa pe nimeni indiferent, în primul rând pentru simplul fapt că nu e un Loc, ci, înainte de toate, un simbol.

Intellectual de amplitudine, umanist de convingere, autor prolific, poezia fiind doar una din fațetele profilului său complex, Liviu Pendefunda a plonjat încă de la începuturile sale literare într-o zonă a nevăzutului, a nespusului și ezotericului, care intriga de-a dreptul în perioada anilor cenzurați: Sideralia (1979), Farmacii astrale (1981), Astrul cojilor de ou (1982), Falii 1 (1983), Tihna scoicilor (1984), Falii 2 (1985), Cabinetul doctorului Apollon (1986) erau adevărate capcane ideatice pentru „unii” unor ani în care cifrarea și descifrarea, găsirea cheilor și identificarea ușilor reprezenta un antrenament cotidian în cultură și presă.

Amploarea căutărilor sale poetice avea să impună prin numeroasele volume ulterioare, nu puține cărți de eseuri, de exercițiu a gândirii, unele de poezie. În aceste vorbe adunate aici în vremuri de pandemie, când închisă în casă citesc puținele cărți care mă acompaniază în „exil”, așadar nu pot ajunge la vreo bibliotecă, notez timid câteva gânduri numai despre Ierusalimi* o carte-obiect pe care o

am în fața mea, dăruită de autor acum un an când împreună cu familia dumisale și câțiva prieteni israelieni se afla la Tel Aviv și ne-am petrecut o frumoasă după amiază privind ochiul de apă transucid și melancolic lucitor de la Habima Square. O carte de altfel remarcată de mulți, comentată din plin, o carte cu ilustrații excepționale, de mare finețe imagistică semnate de talentata fiică a poetului, pictorița Elleny Pendefunda, copilul-minune al artelor plastice devenită o tânără plasticiană în ascendență, cu carieră europeană.

Vocația grandiosului din cariera extrem de bogată și de diversă a celui ce este profesor universitar doctor și medic neurolog de vocație, estetician și editor de revistă, traducător și exeget, face ca subiectul, grandios în definitiv, Ierusalimul să fie cât se poate de firesc... Căci intelectualul de amplitudine, umanist din convingere, autor prolific și dăruit Liviu Pendefunda avea să exprime firește în poezie, întâlnirea (în literă și în fapt) cu Locul pomenit mai sus, centrul spiritual al umanității. Contemplarea, departe de-a instala microbul melancoliei ori al neputinței tragice, ceea ce la poezii romantici venea de la sine, limpezește premisele reverberației: este vocația asumării responsabilității, a asumării măreției, a vieții, a naturii umane, a spiritului superior. Dacă forma acestei poezii este whitmaniană, îndrăznesc să spun, așijderea, suflul ideilor care o animă...

Atmosfera este voit doldora de simboluri (cum altfel?) și cam fiecare face apel la un segment din cunoaștere ori din spiritualitate. Cel care este al creștinătății este mai transparent și duce mai ușor către mentalul colectiv.

Poetul revizitează mental momente majore, istorii mărețe, prin imagini evocatoare, adeseori de mare acuitate și frumusețe: „Și atunci deschide-se-va de pe Eufrat/ vadul miilor de oști;/ praf vor fi și ziduri de cetate,/ sânge și cenușă un înreg regat.// Sfârâmatu-se-vor idoli de aur, argint/aramă, de piatră și de lemn/ în furtunile farmecelor lor/ ce'n curbuberu picioarele aprind.// Ci doar în nemurire semn/ aduce-vor/ un tom ce' i miere pentru duh,/ pelin pentru al trupului blestem” ceea ce, să recunoaștem, este nespus de emoționant. „Emoție artistică”, cam asta ar fi treapta pe care se încearcă

descifrătorul de povești și simboluri vechi printr-o nouă încifrare : aceea a poeziei. De aici paradoxul creației sale: plecând de la sensuri încifrate, poetul ne trimite prin descifrare, la noua încifrare a poeziei.

Ca și cum ne-ar zice : eu m-am chinuit și am înțeles, vă dăruiesc vouă sensul descifrării pe care îl potrivesc în altceva, în vers, în noua încifrare ca o altă miraculoasă găoace.

Îmi amintesc ceea ce spuneau sau chiar exprimau alți poeți printre care israelianul cu rădăcini românești Menahem Falek: „Oraș greu este Ierusalimul”, vorbe care se potrivesc și deschiderii descrise de Liviu Pendefunda: „Fi-voi, parcă eu, cheia adâncului ducând,/ poarta să deschide/ la ntăia înviere,când cerul și pământul/ dispar în focul de nceput și blând// din lacrimi tânguire,vaier și durere,/ șarpele flământ/ intra-voi în cetatea,care vântul/ construi-o-va peste aceea care piere.”

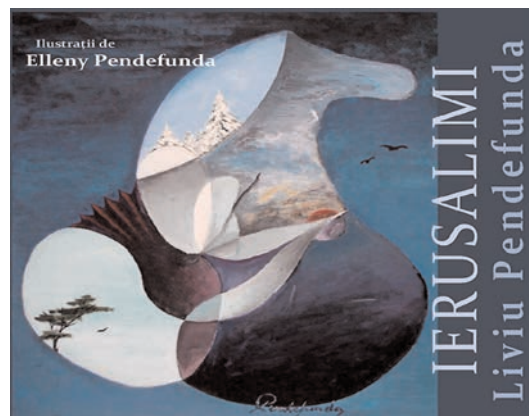
Totul este elaborat,deliberat, construcțiile verbale cu bună știință îngreuiate ca cititorul să simtă și să resimtă ”greutatea” istoriilor care au însemnat lumea: „Cu douăsprezece chei voi fi chelar/ spre roza crucii câte trei/ și la pătratul lor toiagul meu de aur/ la temelie așeza-va câte un ashar”, iată ce va fi așezat la temelie, un ashar, piatra cuboidă dreptunghiulară, aceea denumită de Vitruvius drept ”opus isodomum” unitatea de bază a construcției (chiar și la greci, chiar și la fenicieni).

Cum ziceam, densitatea simbolurilor și referințelor este foarte mare, poate descurajantă pe alocuri, multe din ele vin desigur din antichitate, multe din ele sunt de sorginte culturală, unele din ele ajung la evul mediu luminos/umbros / iluminat, după cum devine cazul... „Lapis philosophorum - fiecare poartă/ va fi cum este,cum a fost/ căci timpul unui Mare Înțelept și Faur s'a prăpădit în infinitul soartă.” scrie poetul adept al ambiguității (ah, cartea lui William Empson , Seven Types of Ambiguity care ne-a luminat tinerețile literare ... un clin d'oeil e atât de binevenit.) Așadar în mijlocul acestei poezii odată ajuns, poți alege: mult sau puțin, simbol sau metaforă: „Îndepărtează de templul din oglindă/ căci El luminează e;/ iar eu mă'nchin și sorb elixirele astrale,/ Ființa Pururea Fiindă.” Hotărât lucru, poezia asta nu e pentru materialisti teleghești, accesul e pentru încrezători /căutători și crezători, aflați poate... «Nel mezzo del cammin di nostra vita/ mi ritrovai per una selva oscura, ché la diritta via era smarrita.»

Așa cum scrie Camelia Ilie într-un luxuriant

studiu dedicat poetului ,citez: „O arhitectură textuală lucrată foarte atent, așadar, un templu care adăpostește cele mai reprezentative obiecte de cult închinat Spiritului Universal, al cărui intermediar ori mesager înțelegem că ar fi Liviu Pendefunda.” Cum îi dau dreptate rafinatei exegete, mă rezum la a nota doar deliciile,înțelepțiile, însingurările sau meditațiile pe care poezia le poate provoca cititorului obișnuit, poate nepătrunzător de texte vechi și nici de aluzii masonice surprinzătoare, care intrigă și inevitabil, fascinează. Cel mai frumos poem al cărții este chiar Ierusalimi, căci în el poetul dă și proba stăpânirii eposului liric.Foarte convingător de parcă s-ar deschide de fapt un roman (de preferință , pentru mine, sadovenian) ”Soarele nu mai răsare în dimineața aceasta când dincolo de orizonturi cerurile pierd al clopotelor clinchet de lumină și surle de argint în norii romboizi adună trecute hore de naiade.” (Mi-am luat libertatea cam obraznică de a eluda despărțirea pe versuri, de dragul acestei excepționale descrieri și deschideri...)

La câte poeme s-au alăcut prin vremi, dedicate acestui loc sfânt, curaj îți trebuie să te încumeți de subiect și tocmai de aceea mă simt dator să punctez câteva spuneri absolut remarcabile: „Vai, câtă lume prăbușită în ăst grăunte de Infern în care, crezând într'unul singur Dumnezeu, atâtea suflete se împletesc în ură și în vânt hain!” Poemul ar trebui citat integral, și ar trebui citit ca atare căci are propria curgere și structură, e o construcție elaborată cu spuneri de poezie pură. Poate că nu trăim acum „vremuri mari”, dar măcar avem dreptul să aspirăm la inspirația pe care vremea vocației grandorii o putea cuprinde. Așadar aceste cuvinte nu fac decât să semnaleze o lume poetică în care merită să intri și să te lași vrăjit, desvrajit, încifrat și descifrat, căci vei avea delicii, întrebări și dureri nemăsurate.

POEZII

Adriana WEIMER

Marea cea mare

Cu Marea cea mare
în suflet
și-n priviri
– cât o pot cuprinde –

contopindu-ne
cerul,
visele,
iubirea,
destinul.

Cu iubirea ta-n suflet
Marea cea mare
mă cunoaște,
mă cheamă
în largul ei...

sunt în largul meu...

Sărut infinit

Adun
scoici colorate
și nisipul sărat
îmi măsoară
pașii
alături de-ai tăi.

Libertate,
sentimentul
Mării celei mari
mă cuprinde,

îmi cuprinde
iubirea,
gleznele,
mijlocul,
fața,

ca-ntr-un sărut infinit.

Nețărnută iubire

Nețărnută-i iubirea
la țărutul tău
fără sfârșit...

Seninul tău
e acum și al meu,

zbuciumul meu
e acum doar al tău

val după val
ne spunem
bucuria revederii.

Îți ating cerul

În largul tău,
în largul meu,
te cuprind în priviri
Mare...

și valul tău
mă înalță

și seninul tău
mă cuprinde.

Îți ating cerul
cu inima,
cu iubirea.

Energie vie – Marea

Energie vie – Marea
mă cuprinde-n priviri,
o cuprind în priviri,

mă cunoaște
ca fiind a ei

– energie vie
din energie vie –

îmi cunoaște pașii
pe nisipu-i sărat și fierbinte
cu miile de scoici
răscolite de valuri,

îmi cunoaște
iubirea,
și seninul,
și cuvântul
renăscut înspre ea.

Iubirea mea

Energie vie – Marea
mă cuprinde-n priviri,
o cuprind în priviri,

mă cunoaște
ca fiind a ei

– energie vie
din energie vie –

îmi cunoaște pașii
pe nisipu-i sărat și fierbinte
cu miile de scoici
răscolite de valuri,

îmi cunoaște
iubirea,
și seninul,
și cuvântul
renăscut înspre ea.

Iubirea mea

Iubirea mea,
sunt aici întru tine,

cu tot soarele
și seninul
în suflet.

Iubirea mea,
ești aici întru mine,

cu tot verdele
Mării
în priviri.

Clepsidra cuvântului

Măsor timpul
prin clepsidra cuvântului

și tot nisipul Mării
îl măsoară curgând

– scoici sfărâmate

sub talpa timpului,
și a mea,
sub umbra timpului,
și a mea.

E-o contopire de mări
– o mare de cer,
una de apă
și una de nisip –

și zbuciumul timpului
– val după val,
clipă după clipă,
trecere după trecere –

dincolo de clepsidre
și cuvânt.

Suflet-iubire

Mare-smarald
cu suflet-mister

dragostea mea
renaște
cu fiecare senzație
a valului tău,
a scoicilor frânte
sub talpă...

Suflet-iubire
cu privire smarald.

Amintirile Mării

Septembrie întâi
ai venit să ne porți
iubirea,
amintirile verii,
ale Mării celei mari,
regăsirile...

să le porți
în larg de albastru.

PETRIKĂ IONESCO - un scriitor călător și vizionar

**Dana Antoaneta
BĂLĂNESCU**

EVENIMENT LITERAR:

La începutul lunii aprilie, a apărut la editura RAO București (în seria Române/Ficțiune pentru adulți): „Cântecul lebedei mecanice” de Petrikă Ionesco. Număr de pagini: 560; preț: 32,99 Lei (după reducerea promoțională

de 50% valabilă până în 31 mai 2020). Volumul poate fi comandat virtual la editură (pe bază de cont și plată cu card) sau telefonic (plata cash la livrare). Livrarea la ambele variante prin curier - 10 lei. La comenzi peste 80 lei - fără taxă transport.

Opiniile mele:

- Un subiect incitant, o viziune categoric complexă, conform experienței artistice ample a autorului.
- O copertă elocventă, armonioasă, care dezvăluie multe (ilustrație creată special și nu preluată din mediul virtual, cum se procedează, în ultimul timp).
- Lectura romanului reușește, încă de la primele capitole, să ofere o transpunere/teleportare, pe care doar cărțile autentice o pot declanșa! Așa cum izbutesc și montările de teatru și de operă ale autorului!

Sunt convinsă că va fi căutată și citită. Deja câteva impresii ale primilor cititori (distribuite în mediul virtual) confirmă concluzia mea. De altminteri, în România și în diaspora, literatura SF este agreată. Iar romanul are în plus, valențe psihologice, precum și trăsături ale genului de aventuri. Acum, în această perioadă, chiar s-a revenit la lectura clasică (conform gândirii mele pozitive: oportunitate pentru criza pandemiei).

Despre autor:

Dacă în romanul său, acesta propune o călătorie terestră și galactică, trebuie să menționez că autorul volumului este, el, însuși, un călător! În tinerețe, un adevărat hoinar (prin Europa și SUA), plecând din țara sa natală, ca să-și urmeze visul de scriitor și regizor. Apoi, datorită succesului obținut prin spectacolele sale fascinante, a străbătut și Asia, America de Sud, din nou SUA și Europa.

PETRIKĂ IONESCO este un renumit regizor de teatru și operă, scenograf, dramaturg român, stabilit în Franța. A montat multe și apreciate spectacole pe marile scene din Europa, America de Nord și Asia. A fost profesor la Conservatorul din Paris (Conservatoire national supérieur de musique et de danse). De asemenea, director artistic de proiecte la „Disneyland” - Los Angeles, Orlando (Florida) și

Paris (fondator). Portalului autorului este: www.petrikaionesco.net

În România a montat piese de teatru în spectacolele de la Teatrul Național București: „Burghezul gentilom” de Moliere (2006) și „Visul unei nopți de vară” de Shakespeare (2015), iar la Opera Națională București, spectacolele cu: „Oedip” de George Enescu (2003, festivalul George Enescu) și „Macbeth” de Giuseppe Verdi” (Festivalul Shakespeare 2008).

DECORAȚII/Ordine primite de autorul volumului:

Ofițer al Artelor și Literelor – Franța; Comandor al Ordinului Artelor – România. Iar în 2019 i s-a înmănat unul din Premiile „Constantin Brâncoveanu” pentru diaspora.

APRECIERI:

„Un geniu care-și captivează cititorii prin istorii pe cât de veridice, pe atât de neverosimile. Ca într-un roman de García Márquez, el se convertește azi în scriitor și semnează o carte în care îl regăsim din plin! Enorm și derutant!” (George BANU)

„Un regizor și un scenograf genial, ale cărui titluri de glorie fac parte din istoria operei și a teatrului.” (Eve RUGGIERI)

„Măiestria sa artistică în domeniile teatrului, dansului, operei, filmului și muzicii a marcat secolul nostru. Petrikă Ionesco este un geniu inovator al timpului nostru.” (Carolyn CARLSON)

„Coroziv!” (Jack LANG)

„Fenomenal!” (Horațiu Mălăele)

Editura RAO despre subiectul cărții: „O epopee vastă și originală, delirantă, unică, deoarece este prima ficțiune Bio-Thriller. Plină de farmec, vrăjitorie, speranțe și dezamăgiri, care îmbină cruzimea, realismul și fantezia. Prin aventurile umane, pământeste și spațiale, ale lui Dan Pau, este analizată minuțios și cu umor o societate decadentă, morbidă, în care pasiunile amoroase și extravagantele se îmbină cu artă și știință, pe de o parte, și cu acțiunile poliției și ale armatei, pe de alta. Un volum cu o acțiune complexă, cu trăsături proprii atât genului science-fiction, cât și romanului psihologic sau de aventuri. Prezintă întâmplări și personaje fascinante, ieșite de sub până unui autor cu o personalitate la fel de complexă ca și opera sa. Acest lucru se detașează din felul în care sunt concepute acțiunea și locurile unde aceasta se petrece, precum și personajele, în toate vădindu-se gândirea și viziunea regizorului și scenografului, a realizatorului de spectacole care este autorul. Povestea începe la 13 octombrie 2068, la București, apoi se desfășoară la Paris, San Francisco, pe Saturn și, în sfârșit, în constelația Lebedei. Eroul este un tânăr regizor de teatru, fiul unui cunoscut om de știință care lucrează la subiecte ultrasensibile și care va fi răpit. Încercând să-și găsească tatăl, eroul va fi prins într-o aventură infernală, cu multiple răsturnări de situație.”

OMUL ȘI CARTEA, FIINȚE DEOPOTRIVĂ

Vasilica GRIGORAȘ

„Cărțile sunt fiice ale cerului pogorâte pe pământ ca să aline suferințele neamului omenesc.” (Bernardin de Saint-Pierre)

Omul este asemenea unei cărți. Fiecare dintre noi avem o cale de parcurs pe acest pământ, timp în care scriem, desenăm, colorăm o carte în mai multe volume, numită viață. În fiecare volum al acestui jurnal se întind în timp și spațiu mai multe capitole, fiecare purtând un titlu, sub cupola căruia se află „texte”: fapte, trăiri, reușite, eșecuri..., Toate sunt doar fraze și paragrafe din care ne construim „romanul” vieții. Da, pentru că: „viața fiecărui om este un roman”. Dar pentru a scrie romanul, elementele enumerate mai sus sunt așezate cu migală sau la repezeală, în mod inspirat ori nu prin semne și sunete unite în cuvinte. CUVÂNTUL este celula de bază a CĂRȚII, și dă ordine vieții OMULUI. Cuvântul este harul Domnului, care ni s-a descoperit pentru a-l pune în „pagină”. Conștientizând câți talanți avem din buna-voire a Domnului, îi investim în a spune/scrie/împlini gânduri, gesturi, nu doar pentru noi, ci și pentru a dăru.

Omul cât trăiește învață. Învățăm de la oameni, din cărți și de la Dumnezeu. În cei șapte (acum șase) ani de-acasă învățăm multe lucruri de la bunici, părinți și frați, apoi din manualele școlare și din cărțile citite, de la dascălii din școală; aceștia prin știința lor de carte, prin darul pedagogic, prin manifestarea unor abordări psihologice potrivite ne îndrumă spre un domeniu sau altul, urmând calea care ni se potrivește. Așadar, ne pregătim pentru viață și cu ajutorul cărților. Știința de carte nu exclude învățarea din modul de a fi al oamenilor care ne ies în cale la un moment dat. Aceste căi se întrepătrund, se completează, cu o singură condiție: noi să deschidem cartea, să ne stimulăm pofta pentru lectură și să ne deschidem unii către alții. Această deschidere este condiția „sine qua non” pentru ca învățăturile să curgă firesc, duos, melodios, dar riguros, în funcție de ramura cunoașterii umane sau forma exprimării artistice. Trebuie să menționăm și faptul că viața nu este doar lină și mereu ascendentă, poate fi și tumultuoasă, cu piedici de tot felul, care impun un anumit ritm mișcărilor noastre, mers la pas, agale, la galop ori la trap, alergând și sărind peste obstacole, dar și mers târâș, în genunchi. În atare situații este nevoie acută de carte. Probabil din acest motiv, vechii egipteni au scris pe frontispiciul Bibliotecii din Teba (Egipt): „Cartea – leac pentru suflet.” Tot în această idee, Tudor Vianu spune: „Cartea e un tonic – miracol și eternitate. O nație care nu citește rămâne în stare de inferioritate, fără forță și fără impuls de creație, fără sensibilitate, ..., fără pasiunea pentru gând și frumusețea de sus.” iar Nicolae Manolescu mărturisește: „Resimt fiecare zi fără o carte ca o zi pierdută.”

Pentru a ne construi edificiul numit viață în deplină cunoștință de cauză și libertate absolută este nevoie să ne cunoaștem pe noi înșine, iar pentru explorarea de sine trebuie

să îndrăznim să deschidem „copertile propriei ființe” și să ne citim „filă cu filă”, atât cu mintea, dar mai ales cu inima.

Este nevoie de sinceritate și atenție sporită în aprecierile pe care le facem despre noi. Să ne punem întrebări și să dăm răspunsuri obiective, clare. Aprecierile să fie în funcție de anumite valori umane, morale, spirituale... Acolo unde întâlnim abateri, „defecțiuni” să încercăm să le corectăm.

Pentru ca semenii noștri să ne cunoască din ce în ce mai bine și cu adevărat așa cum suntem, trebuie să le permitem să deschidă cartea care ne alcătuiește. Asta nu înseamnă lipsirea ori renunțarea la o anumită intimitate. La rândul nostru, pentru a-i cunoaște pe ceilalți să încercăm să citim în cartea vieții lor, respectându-le personalitatea și discreția. Atitudinea, comportamentul și cuvintele ne dau informațiile necesare descoperirii afinităților și deosebirilor dintre noi. Dacă o carte poate fi citită și printre rânduri, omul poate fi descoperit și prin gesturi, mimică și chiar prin tăcere. „Și tăcerea este un răspuns”, spunem uneori. Astfel putem fi în cunoștință de cauză atunci când stabilim anumite relații și stilul de comunicare.

Oamenii de lângă noi ne țin companie în anumite momente, ne oferă sfaturi atunci când avem nevoie, ne ajută să ne regăsim când rătăcim, dar pot să ne îndrume să-l descoperim pe Dumnezeu din noi. Aceleași lucruri și multe altele le putem învăța din cărți. Îndeletnicirea, preocuparea de a citi nu este numai pasiune, ci și o artă, iar „Arta de a citi este arta de-a gândi, plus încă ceva... Asta înseamnă a cugeta împreună cu altcineva, a înțelege gândirea altuia și a intuit gândirea pe care el ne-o sugerează, conformă sau contrară lui.” (Emile Faguet) Dintr-o carte putem învăța cum să facem anumite lucruri, cum să procedăm în anumite situații, ce cale să alegem la o răscruce de drumuri, dar putem învăța și cum să nu acționăm într-un anumit context. În biblioteca unei mănăstiri ortodoxe am văzut „Coranul”. Întrebându-l pe părintele stareț dacă această carte rămâne în fondul de publicații, răspunsul a fost: „da, din orice carte se poate învăța ceva, depinde de ce minte citești, de ce suflet înțelege”. Același gând îl întâlnim și la Confucius: „Nu poți deschide o carte și să nu înveți ceva”. Din orice scriere, oricât de mică ar fi putem afla lucruri neștiute, care să ne fie de folos, să ne hrănim din ele, să le digerăm, să le creștem și să le dăm mai departe copiilor și nepoților.

Așa cum nașterea omului presupune un travaliu, scrierea unei cărți înseamnă cunoaștere, har, efort, perseverență... Asemenea copiilor năzbâțioși și ideile pentru a scrie o carte umblă uneori brambura cine știe pe unde atunci când le cauți. Ei, ușurate și ele, cine știe pe unde își fac veacul. Altei, din senin te lovește în moalele capului o inspirație bogată, care te

→ Continuare în pag. 34

Eu, tu și infinitul

Firiță CARP

Explozia de verde și alb, culori îngemănate prin nuanțe de nedescris în zilele trecute, adică inundația de frunze și flori care m-au făcut să cred că raiul e uneori chiar pe pământ, mă duce cu gândul la un om care este aproape în permanență o explozie de cuvinte. Îl cunosc cam deodată cu înțelegerea-mi proprie asupra cuprinderii mai largi a verbului a cunoaște. Hotărât, harnic, hăruit (am folosit trei cuvinte care încep cu „h” să se prindă de la început că e vorba despre el, poate nu citește tot textul!) și determinat să scrie ca să simtă că trăiește. Și chiar trăiește scriind. Altfel nu și-ar fi împrăștiat talentul pe suprafața a aproape 200 de volume și nenumărate pagini de reviste și jurnale! De fapt, până acum are „doar” ceva mai mult de o sută de cărți, dar ce înseamnă suta în ziua de azi, când nici cu două nu ești prea tare?! De publicistică nici nu mai spun... Note de călătorie transformate din mers în tomuri de succes. Prezent peste tot, aproape unde nici nu știi, în pagini fulgurante, în

Nicolae Rotaru

pagini vii. Scrie, tot scrie... Scrie la comandă, scrie din principiu, scrie noaptea și ziua, pe lună și pe soare, pe lumină sau întuneric. Scrie din proprie inițiativă și la inițiativa altora, scrie mai ritmic decât respiră. Scrie pe cer, scrie pe pământ, cu o credință sfântă în cuvânt. Scrie cu creion, cu pix, cu stilou dar și la calculator, ba chiar cred că folosește și reportofonul, numai să nu piardă vreo idee sau, mai rău, să nu-și irosească timpul. Scrie, nu-l poate opri nimeni, nimic, niciun pic. Scrie proză scurtă îndelung meșteșugită, scrie poezie desăvârșind-o la meserie, scrie roman după roman publicând mai multe pe an și altoiește pagină după pagină adesea arând câte-o paragină din câmpia limbii române convins că din toate ceva va rămâne... Nu poți să-i ceri un manuscris fără să riști a-l primi. Cu câțiva ani în urmă, la o cafea, am crezut că-l prind descoperit și-am îndrăznit. Nici nu terminasem de vorbit și nici zațul de la cafea nu se răcise când manuscrisul s-a și ivit. Ca-n vise... Știu de atunci că poate rezolva întotdeauna o urgență editorială, de la o frază până la o coală, și așa mai departe până-n-tr-o carte... Că mereu are o carte gata scrisă! Solicitând-o, în fața ei ne vom trezi doar noi: eu - cititorul și, evident, - infinitul, adică Nicolae Rotaru însuși, care poate să scrie mai mult decât vrem (e mai bine putem?) noi să citim.

→ Continuare din pag. 33

face să transpiri din toate măduarele și te așezi la masa de scris. Năvală de subiecte, o oaste triumfală de idei și încetul cu încetul dai naștere unei „ființe” cu trup, minte și suflet, numită CARTE. Aceasta este cea mai fidelă copie a existenței omului pe acest pământ. Cu lumini și umbre. Cu urcușuri și coborâșuri. Cu bucurii și dureri. „Cărțile sunt pentru omenire ceea ce memoria este pentru individ”, ne spune John Lubbock.

O carte apare doar în lumină, niciodată în întuneric, un om cunoaște, rodește și dăruiește doar în lumină, niciodată în obscuritate. Să lăsăm lumina să ne sporească mintea și să ne încălzească sufletul, să ne călăuzească drumul spre cunoașterea adevărului. Cartea este un prieten de nădejde, iar Tudor Arghezi ne spune că: „În restriște, singură cartea nu te-a părăsit și a rămas să te mângâie.” Prietenia cu oamenii cât și cărțile este o binecuvântare. Să iubim atât oamenii cât și cărțile „prin fapte bune, gânduri bune și alegerea conștientă a cuvintelor, a sentimentelor și a acțiunilor pozitive, zilnic, fiecare dintre noi poate contribui la mărirea bunății din lume.” (Shari Arison)

Scriitorul este un olar destoinic și desăvârșit. El frământă

lutul cuvântului. În ulciorul scriiturii sale găsim apa vie în care se oglindește cerul minții și marea inimii, înălțimea și adâncul; aici înnoată corăbiile umane create după chipul și asemănarea Domnului. Găsindu-l pe Dumnezeu, ne-adâncim în cuvânt și ne înălțăm spre lumină.

Putem spune că scriitorul este un artizan iscusit și complet; toarce firul literelor în cuvinte potrivite locului și timpului, nevedește și țese cuvântul în maniera sa personală, distinctă într-un text potrivit trebuințelor sale și semenilor. Scriitorul este un croitor atent și cu imaginație. Măsoară, taie și coase cuvintele pe măsura modelului pe care și-l dorește. Abilitatea cu care execută toate aceste operații dă trănicioare creației sale, fie el poem, poveste, roman... Într-o scriere sunt molecule de om, particule din viața acestuia, iar în ființa omului sunt semănate semințe din harul creației.

Nașterea unui copil este o bucurie. Apariția unei cărți este o împlinire. Cărțile sunt copiii legitimi ai scriitorilor. Nu toți copiii sunt frumoși, deștepți și buni, însă îi iubim necondiționat așa cum sunt. Nu toate cărțile sunt capodopere, dar trebuie să le iubim pentru că în ele găsim nutrienții necesari unei creșteri sănatoase și armonioase.

CÂT DE GREU E SĂ VORBEȘTI DESPRE UN POET ȘI GENERAȚIA SA

Teodor DUME

Alexandru-Eusebiu Ciobanu, nu este doar identitatea fizică ce-și reprezintă propria ființă, ci este, mai întâi de toate, unul dintre cei mai tineri poeți – redactori care-și sacrifică seva tinereții prin poezie, cunoaștere și admirație față de tot ceea ce-i frumos. Admit că timpul îmi va confirma cele zise acum la începuturile sale literare în marea confruntare existențială cu experiența, în primul rând, de a fi Om și mai apoi un poet cu spirit reflexiv capabil să acapareze tot ceea ce ar putea bucura și nu întrista.

Alexandru-Eusebiu Ciobanu este deja o mărturie care prin vers echilibrează simțămintele și trăirile, nu numai ale lui, ci și ale celorlalți. Tânărul poet posedă o reală cunoaștere despre cuvânt, despre unitatea și frumusețea lui binefăcătoare, selectând, în acest fel, fiecare stare. Din grupajul trimis, spre o prietenească lectură, am dedus că-l am în față pe Teodor Dume, de atunci, (adică subsemnatul) adolescentul singur și timid care a fost azvârlit într-o mare de cuvinte nevoit fiind să se agațe de fiecare val care-i acoperea trupul firav.

Citindu-l pe Alexandru-Eusebiu Ciobanu mi-am dat seama cât de greu este să vorbești despre un poet aflat la început de drum dar și despre generația sa și în cele din urmă să garantezi că nu se va abate de la traseu. Sunt sigur că ceea ce am putut detecta dintre stările lui îmi confirmă un poet despre care vom auzi mulți ani de aici încolo... Iată: „Degeaba coci în mine lapte și pubertate/ din viol se poate naște un copil erotic/ și o nouă boală venerică” (succubus), ori, „pe drum oasele mele devin un morman de frunze” (***), „complet gol îmi pipăi goliciunea din naștere...” (poem din scutece).

Trecerea punții dintre o stare și alta o face conștiințios și în modul cel mai ordonat, „zgomotul mamei/ zidește cărămizi de lacrimi/ în jurul pruncului/ durerea nu poate stinge lumânările/ nu poate opri strigătul sorții, cordon ombilical”...

Alexandru-Eusebiu Ciobanu, duce o luptă acerbă cu el însuși, moment în care cedează în fața supremației cuvântului. Toate aceste expresii ale stărilor esențiale îi dezvoltă un cult, cel al frumuseții cuvântului, punând-i în

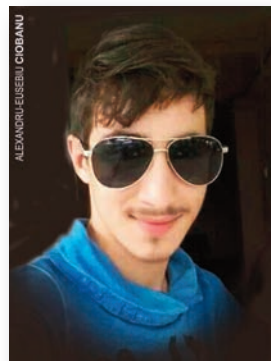
valoare capacitatea de luptă în acest hățiș al Universului lăuntric. Formele sale de luptă sunt specifice vârstei, dar până la un punct, pentru că el se ridică tot mai sus pentru a cunoaște lumea, definindu-și astfel personalitatea spirituală. Și da, Alexandru-Eusebiu Ciobanu este junele scriitor pregătit să intre în dialog cu generațiile prezente dar și cele viitoare demonstrând, prin cuvânt, că nu oricând mesaj poate fi descifrat care să și devină parte din personalitate folosind doar formele de manifestare și nu pe cele de cunoaștere lăuntrică.

Autorul, aci prezentat, prin poezia sa și preocupările sale literare a depășit de mult faza patriotismului lăuntric secundat, prin detașare, de formele vizibile ale adolescentului, care, în numele cauzei mai răzlesc precum bulele din sticla cu apă carbozificată. Pentru mine, ca un scriitor cu ștate vechi, Alexandru-Eusebiu Ciobanu este mult mai mult decât o formă de încercare a prieteniei care, de cele mai multe ori, eșuează. Acest tânăr poet care și-a găsit „iubita” perfectă, în și prin cuvânt, vine apăsător dintr-o generație rebelă a blugilor ruși deasupra genunchilor, arătându-ne, cu sficiune, nouă celor din generația „lasă-i în pace” că puterea frumuseții nu este lacomă ci orbitoare, iar contradicția dintre generații și stiluri nu e decât o complexitate de valori care generează, în final, puncte de vedere ce converg înspre aceeași unitate, sufletul.

Mă bucur sincer că azi, vorbind despre Alexandru-Eusebiu Ciobanu, îmi aloc meritul de a fi descoperit o voce lirică autentică, chiar inconfundabilă, printre alte voci ale generației sale. Dovada o am aici: „întind mâna către himere/mă încălzesc cu frigul din tălpi/ cu frigul existenței mele” (frigul existenței).

Și pentru că niciun poet nu-și divulgă în totalitate conștiința lirică, călcând pe vârfuri voi concluziona, fără o analiză critică de specialitate, ci doar folosind elementele de cunoaștere ale unui profesionist, ceea ce am aflat în acest intinerar poetic al lui Alexandru – Eusebiu Ciobanu. Arsenalul folosit în luptă pe drumul literaturii este unul puternic format din naturalețe, voință existențială ce vine dintr-un pitoresc de nedescris, cât și de o explozivă detaliere a stărilor. Desigur că analiza mea poate fi subiectivă. Și totuși am convingerea că acest tânăr parcurge și va continua să parcurgă cel mai lung drum din viața sa, trecând prin toate durerile, iubirile și împlinirile anotimpurilor unei vârste de învidiat.

Cu toate acestea îi amintesc că modestia poate dezamorsa suferința, ura și invidia. Iar învingător este cel care se apleacă în fața celui slab, sprijinindu-l. În această lume, mult prea grăbită, cu tendințe deviatoare, uneori, chiar de la moralitate, autorul de față este un povestitor veritabil al vieții lăuntrice caracteristice generației sale care nu poate fi umbră de urmele răului și neputinței. Salutări colegiale tânărului poet și mult succes!

Vasile Didoacă Dojană

POEME

Vasile DOJANĂ DIDOACĂ

SPRE PISCURI

*Drumurile spre piscuri sunt înguste
Slăbiciunea pe ele abia se mai strecoară,
Potecile-spinări de șerpi întortocheate
Te-așteaptă pe marginea tivită cu ghințură amară.*

*Sângele prin vene urcă în înalțuri
De amețea clipei te simți adânc zdrobit,
Acolo nu poți ajunge ca pe șes, în salturi
Decât cu pași mărunți, în mers tihnit.*

*Ranița din spate e cât o împărăție
Urcușul o face de zece ori mai grea,
Vârful te-așteaptă pentru marea Cumunie
Inelul să-l plămădească din străluciri de Stea.*

*Va trebui să treci prin marea de sudoare
Spre Vârful fericit ca o răsplată,
Acolo sus nu simți îndurerare
Seninătatea ți se va da cu Raiul deodată!*

ÎNSTRĂINAREA

*Asculți mereu aceeași muzică amară
Lumea-ntreagă nu a rămas ce-a fost,
Simțim doar nostalgia Edenului de-odinioară
Și totul ni se pare fără rost.*

*Ca niște coarne țepene de tauri
Dinspre trecut vin faptele spre noi,
S-au înăsprit cărările spre lauri
Când mergi de unul singur la război.*

*Spre răsărit nu vezi decât furia
Apusul stă însângerat și abătut,
Multe-ntrebări ridică din umeri omenirea
Înstrăinată, și din păcate de nerecunoscut!*

*Nu punem punct de fiecare dată
Deși ar trebui în fiecare zi,
Greșeala făcută nu trebui' repetată
Ea ducă-se pe căile pustii!*

*Înstrăinarea nu ne mai tulbură retina,
Chiar o-ndrăgim ea fiind a noastră,
De nu ne îndreptăm, recunoscându-ne vina,
Pe veci o să rămânem cu ghimpele în coastă!*

PĂMÂNT NOU

*Acest pământ la toți se-așterne la picioare
Cât fi-va în Univers, cu omul legământ,
De jos ne-nvață smerita ascultare
Tăcerea lui grăiește mai mult ca un cuvânt.*

*Atâta murdărie primește-n fiecare zi
În pântecul răvășit, dar resemnat,
Doar la cutremur îl poți simți
Nu mai suportă mocirla din păcat!*

*Cuminte stă pe ape precum o cruce vie
Fără tăria lui noi nu putem trăi,
E casa noastră în marea simfonie
Ne și primește atunci când vom sfârși.*

*Pe el se-ntâmplă mulțime de păcate
Din rana lui răsar atâtea frumuseți,
Tot ce e mort transformă-n puritate
Prin flori nevinovate zâmbește-n dimineți.*

*Atâtea generații se odihnesc în el
E un Potir ce ne hrănește și adapă,
Pământul vechi pe deget c-un inel
De Focul Judecății preschimbat, va străluci la față.*

HRANA ÎNGERILOR

*Noi ne hrănim să creștem mari în trup
Pământului să-i devenim povară la plecare,
Nu ne-ngrijim de sufletul plăpând
Ce are-atâta trebuință de-alinare.*

*Ce-i pământesc, locului rămâne
Doar faptele au aripi pentru zbor,
Suntem o harpă veche fără strune
Un râu ce nu mai știe de Izvor.*

*Ne afundăm în dezmiardările lumești
Zborul e îngreuiat de cele trecătoare,
Trupul ignoră traiul puterilor cerești
Ce n-au nevoie de băutură și mâncare!*

*În cer trăiesc doar cu Lumină,
Iubirea lor fiind pe veci deplină!*

Din vol. „Edenul pierdut”

MARI INTERPREȚI AI MUZICII DE OPERĂ

Hedi S. SIMON

Motto:

„Nimic nu este mai cald și mai apropiat de sufletul omului decât muzica. Doresc tuturor femeilor din lume să aibă parte numai de căldură, dragoste și bucurii!”

Am primit pe facebook o postare de mare valoare pentru mine. Reprezintă un cor de copii interpretând la unison „Ave Maria” de Gounot. În rândul întâi cânta desigur solistul, singurul cântăreț adult al grupului, iar acela nu era altcineva decât mult regretatul cântăreț de operă Mario Lanza. Era atunci foarte tânăr, deși noi l-am văzut întotdeauna numai tânăr pe marele și pe micul ecran, căci el a părăsit lumea noastră la numai 38 de ani, timp în care a reușit să dea o interpretare magistrală rolului neîntrecutului Enrico Caruso. Dar nu am spus încă totul despre filmulețul nostru. Lângă solistul Mario Lanza era un adolescent, poate împlinise doar 11-12 ani, care avea și el o parte solistică. Cu o minunată voce de soprano specifică vârstei, băiatul a cântat singur o mică parte din tot, continuând apoi un duet fascinant cu tenorul, care l-a îmbrățișat cu duioșia unui frate mai mare. Mario Lanza a întrevăzut în acele momente viitorul talent al copilului de lângă el. A avut dreptate, partenerul său mic se numea Luciano Pavarotti.

De la începutul veacului trecut și până în prezent, s-au perindat pe scenele lirice ale lumii mulți artiști valoroși, o întreagă colecție de „bijuterii prețioase”, interpreți mari pentru toate rolurile de soprane, tenori, baritoni, bași, contratenori. Fiecare a lăsat în amintirea iubitorilor de muzică timbrul și culoarea specifică vocii sale, modul său personal de înțelegere și interpretare a rolurilor, prezența sa scenică, inconfundabilă.

Aș vrea să scriu câte ceva despre fiecare, pe măsura cunoașterii și priceperii mele de a-mi exprima gândurile și admirația. Astăzi însă simt nevoia să vorbesc numai despre un tenor foarte apropiat inimii mele, dar și tuturor contemporanilor care l-au adorat. Deci, mai

întâi, Luciano Pavarotti, neîntrecutul tenor italian, acela care ne-a părăsit cel mai recent și mult prea devreme, lăsând în urma sa multă durere și regrete, atât pentru familie, cât și pentru imensa sa familie de admiratori. Luciano s-a născut la Modena, un oraș mic din Italia. Tatăl său era un bun cântăreț, care se evidenția la slujbele religioase din biserica localității. Se pare că vocea sa frumoasă de tenor a constituit sursa de existență pentru întreaga familie, soția, o fiică și fiul Luciano. Acest fiu care a moștenit vocea de la tatăl său, a primit sprijinul și binecuvântarea acestuia de a începe studii de canto clasic cu un profesor din Mantua. Pleca diminețile cu trenul către marele oraș, iar după lecții se întorcea acasă în aceeași după amiază. Avea și o tovarășă de drum spre același profesor, cu care discuta în cursul călătoriei despre muzică. Această colegă de studii, devenită ulterior vedetă internațională, cu mult înaintea lui Pavarotti, era prea-renumita Mirella Freni.

În anul 1961 Luciano a reușit la un concurs de interpretare, primind un angajament. Dar abia cu ani mai târziu el și-a câștigat recunoașterea în lume ca celebritate. Asta s-a întâmplat spre sfârșitul anilor '60 și în anii '70. Tot atunci Pavarotti s-a căsătorit cu Adua, prima iubire din anii de liceu și se pare pentru toată viața. Au crescut împreună trei fiice pe care tenorul le adora. El era un om devotat familiei, îi iubea pe toți, precum își iubea și prietenii mulți de pretutindeni. Când a început să câștige bani, Luciano i-a folosit în primul rând pentru a construi un întreg complex de locuințe pentru toată familia: o casă pentru părinți, una pentru sora și familia ei, și în continuare o clădire spațioasă pentru el, Adua și cele trei fiice, plus o aripă cu birouri, unde soția și-a instalat întreprinderea de impresariat artistic. Prin urmare, cartierul general al familiei Pavarotti s-a instalat la Modena. De aici maestrul pleca în lume ca să cânte alături de artiștii celebri din Europa, iar ulterior și în orașe americane, dar până și în China. Muncea enorm și cu pasiune. Opera era viața sa, cariera și marele său noroc. Nu o dată Pavarotti spunea că este conștient de faptul că mai există mulți cântăreți foarte dotați în lume, însă „Eu, pur și simplu, am avut noroc și sunt recunoscător destinului pentru asta!”.

Citind biografia acestui mare artist am căpătat față de el, ca OM, profundă simpatie, pe lângă admirația permanentă față de cântăreț și măestria sa vocală. Cartea dezvăluie pagină după pagină imaginea unei persoane generoase față de toți oamenii din jurul său. Există exemple edificatoare în acest sens: mai întâi acel concurs organizat de el anual pentru descoperirea unor tinere talente, pe care îi ajuta ulterior, cântând cu ei împreună în spectacole cu scopul de a-i lansa în viața muzicală; pe cei mai buni el îi sprijinea să pătrundă pe scenele teatrelor mari, iar soția sa Adua, ca impresar, le

→ Continuare în pag. 38

ANOTIMPURILE DRAGOSTEI

Ștefan MITROI

Anotimpurile Danielei Gîfu au legătură cu dragostea, și abia după aceea cu India. Cu această speranță m-am și apropiat de cartea specialistei în informatică din Iași. În general, mi-e frică de pixeli, de lumea virtuală, în care, oricât am încerca să fim de vii, suntem mai puțin vii decât în viața reală.

Daniela Gîfu vine spre poezie din viața reală. Dar nu vine ca un pictor, deși trece prin culorile tuturor anotimpurilor, ci ca un grafician. Desenează sentimente și stări cu linii clare. Se desenează pe ea însăși, îndrăgostita, în alb-negru, pentru a se putea înfățișa cititorului în culori! De aceea și este credibilă primăvara, prin a cărei ușă larg deschisă ne invită să intrăm în carte. Nu oricând, ci la ceasul proaspăt al dimineții, când roua se pune pe cântat, iar dorința respiră prudent, ca o „lăcrămioară înșingurată”.

Poeta așteaptă înăuntru în cămașă de in „îngălbenită de ani, brodată în vers de lume”. Capeți dintr-odată curaj și mergi mai departe, răspunzând invitației de a o elibera de „încolțirea gândirii”. Daniela Gîfu vegetalizează abstractul, înverzind clipele și pășind în celălalt anotimp, vara, unde contemplă, „alintată de fluturi”, așteptarea. „În jur se prăbușesc/ promisiuni însângerate”, zicea ea, întrebându-se: „Veni-va timpul/ când ne vom citi vreodată?”.

În așteptarea acestui timp, dă curs frământărilor ce-i dau târcoale, mărturisindu-se în felul următor: „Cu drepturi de condeier/ brodez metafore/ până când.../ dorințele își pierd culoarea”. „Pe pat se așterne lumina de cuarț./ Singurătatea,/ vorbind

într-o limbă necunoscută,/ pânđește stafidită./ Zorii își fac loc/ pe o coamă de deal,/ îmbrăcată-n iubire/ în formă de cruce.” Citind aceste versuri, nu poți să nu te gândești la o călărire în zori a lui Eminescu, deși vorbim de registre poetice diferite. „Sunt un suflet de întâmplări,/ care întârzie să se căiască” spune poeta despre sine, în chiar crucea verii, adică într-o zi de 26 iulie. Toate poeziile sale sunt dateate, dar scoase în afara timpului mare, al anilor, ci păstrate în cel mic, al zilelor și anotimpurilor. Trecerea în toamnă n-o face de una singură, ci însoțită de trei îngeri păzitori: „Îngerul apei/îmi spală inima,/ pentru a privi/ orizonturile dantelei celeste./ Îngerul aerului/ îmi vântură mintea,/ pentru a descifra parola vremii hărăzite./ Îngerul focului/ îmi curăță sufletul,/ pentru a dărui/ nesupunere necuprinsului celest”.

Îngeri, care pot atât de multe, n-au, totuși, puterea de a-i apăra pe oameni de bătrânețe. Dragostea le rămâne, mai cu seamă atunci când își iau ca aliat poezia, mereu tânără, în vreme ce ei... „Îmbătrânim încet/ mână în mână,/ ca o rochie de mireasă/ mâncată de molii...” Of, Doamne! Câtă tristețe în foșnirea de hârtie uscată a acestor cuvinte!

„La început, nu a fost Cuvântul./ La început, a fost Lumina” - aflăm odată cu intrarea în iarnă. „Nu credeam”, spune, în plină iarnă poetică, autoarea, luminată de gândul lui Eminescu, „să învăț a înțelege libertatea. Nu credeam să învăț a înțelege tăcerea!” De aceea și sunt tantrice, anotimpurile din noua sa carte de poezie. De-a lungul lor, Daniela Gîfu învață, fără să creadă asta la început, o groază de lucruri despre profunzimea sufletului său, deslușind, pentru a o face mai enigmatică, parcă, dragostea. Pe a cărei scară urcă, suferind, spre sine însăși și spre lume.

→ Continuare din pag. 37

aranja câte un angajament convenabil. Niciodată Pavarotti nu descuraja un tânăr talentat, având deviza „Ar fi păcat să las un talent să se irosească!”. El însuși povestește cu sinceritate despre „micile sale eșecuri” ceea ce i se poate întâmpla oricui. Dar totodată aflăm despre marile sale succes, despre rolurile celebre din nu mai puțin celebrele opere ale compozitorilor renumiți. Sunt de neuitat interpretările date de Luciano Pavarotti rolurilor din operele „Boema”, „Tosca”, „Turandot”, (Puccini), „Aida”, „Trubadurul”, „Traviatta” (Verdi) precum și multe alte roluri minunate ale marilor compozitori clasici. Ceea ce însă îl aduce pe cântăreț în mijlocul maselor largi de melomani sunt mai ales

canțonetele, acele cântece italienești atât de apropiate de sufletul poporului din Italia și de pretutindeni. Vocea minunată, strălucitoare a lui Luciano Pavarotti, o voce care curgea ca mierea caldă încălzind inimile tuturor celor care îl ascultau, a ajuns la toate genurile muzicale, chiar și la cele mai ușoare. El participa cu bunăvoință și la concerte de muzică rock, alături de cântăreți de muzică ușoară. Avea un principiu: „Eu am venit să particip la muzica voastră, dar și voi trebuie să ascultați muzica mea!”.

Luciano Pavarotti a părăsit lumea noastră mult prea devreme, când ajunsese pe culmile cele mai înalte ale succesului. A lăsat însă omenirii sunetele minunate ale vocii sale inconfundabile care nu se vor stinge decât o dată cu toate generațiile de melomani în amintirea

VLADIMIR KARA NASCUT ÎN RUSIA - MADE ÎN FRANȚA

Dorel SCHOR

Acesta este numele unei expoziții colective ale câtorva artiști plastici de origine rusească, trăitori la Paris, formați cu precădere ca pictori în Franța, unde au avut primele succese și de unde au început o carieră promițătoare. Printre ei, Vladimir Kara, un artist original și remarcabil. Am avut mai de mult ocazia să scriu despre arta sa, pentru că el se află în anturajul maestrului Samy Briss care, cu

prilejul unei expoziții a unor lucrări ale sale, l-a alăturat și pe mai tânărul său coleg. Cea ce echivalează cu o recunoaștere și un certificat de calitate.

Picturile lui Vladimir Kara, realizate într-un limbaj simbolic și figurativ, dovedesc o concepție personală și

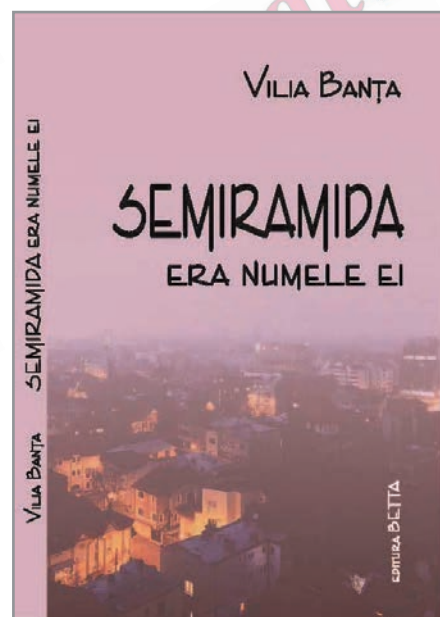
originală, propunându-i privitorului un punct de vedere aproape singular pe considerente formale, stilistice și tehnice. Ele ne obligă la un exercițiu de imaginație, născut din dualitatea în limbajul artei, dualitate între idee și imagine. Uneori,

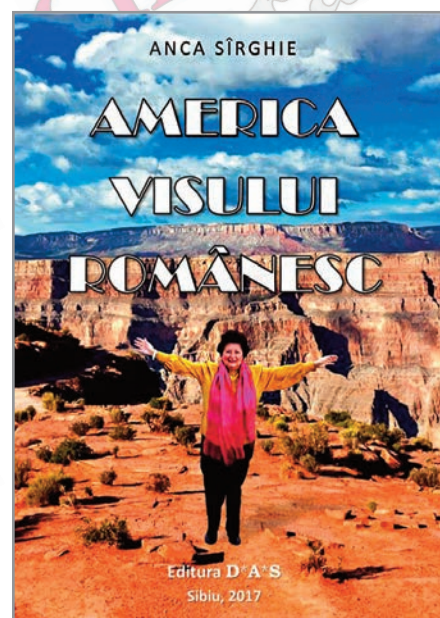
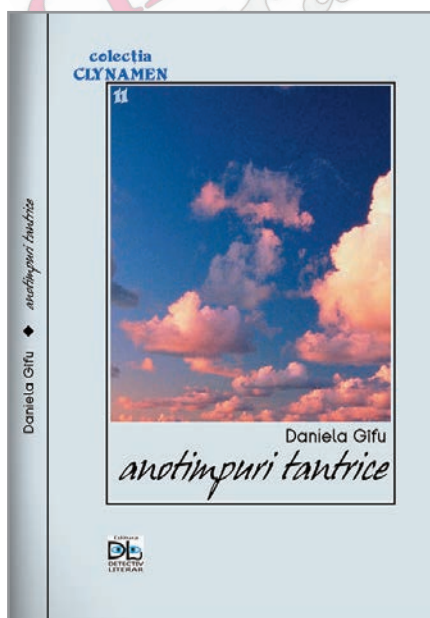
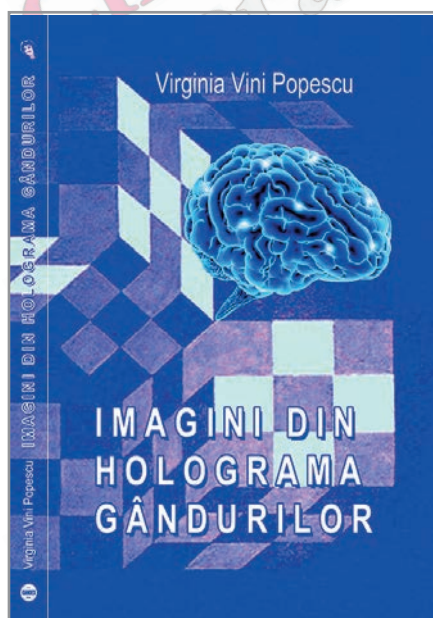
aparent foarte simplu, tabloul lui Vladimir Kara e încărcat cu poezie vizuală, imaginea subtilă este intensă, iar abilitatea creativă a pictorului sugerează o autoidentificare a sa.

Ironia subtilă și umorul fin întovărășesc pânzele în subsidiar, în ciuda faptului că picturile lui Vladimir sunt emblematice, cu încărcătură simbolică și cu un mesaj adesea militant și ideologic. Pictorul pendulează între impulsiv și prudent și, personal, am impresia că nu e străin de anumite stări din țara sa de origine.

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Una este să scrii versuri, și alta să fi Poet.”